46ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 455 — Կ. ՊՈԼԻՍ, 11/24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902 — ՈՒՐԲԱԹ — 21 ՐԵՃԷՊ 11 ԹՐԵՐԻՆԸ ԷՎԷԼ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՑԼԻՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պողոտայ Դուռ Մատուռի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Եֆքիարար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه بوى وسياسى غزتەدر
صاحب امتيازى : اوحانس فريد
اداره خانەسى : بابِ عالى جادەسندە نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տարեկան — Վեցամսեա
Պոլսոյ համար 80 ղ. — 50 ղ.
Գաւառներու համար 108 » — 60 »
Դրաստամարդի համար 25 ֆ. — 13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տող 5 դրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար
մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԷ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՆՊԷՏ ՎԱՎԼՈՒԿ

Գ. գիւղին մէջ, Ս. անուն պատանի մը մօտակայ այգիէն գողութիւն մը ընելուն՝ ծնողը զինը կը ծեծեն։ Տղան վիրաւորուած զգալով իր արժանապատուութիւնը, ռէվոլվէր մը պարպելով բունիին, վերջ կուտայ կեանքին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒԻԵՐ

Պուլկարիոյ անծանօթ մէկ գիւղին մէջ պատահած սա աննշան եղերաբախտութիւնը՝ որուն արձագանգ եղան անոր բոլոր թերթերն ալ, երեւան կը բերէ, անշուշտ մը ալ, մէկը այն ընտանեկան զգուելի ունայնութիւններէն, որոնք բոյն դրած են ծնողքներու հոգիին մէջ, ո՛չ մինակ գիւղական գեղջուկ համայնքներու խորը, հապա նոյն իսկ քաղաքակրթուած ալ միջավայրերուն մէջ։

Նման դէպքերը ամէն օր կ'արձագանգեն չորս կողմէն, պարբերաբար, ամէն անգամ նոր դրուագներով չրջանակուած, իրարմէ տգեղ, իրարմէ յոռի ու իրարմէ վայրենական դրուագներով միւս։

Ծնողքները՝ որոնք իրենց տղոց մեծ կամ պզտիկ մէկ յանցանքին համար առաքարարս եղանակին կը դիմեն, ապահովաբար կ'անգիտակցին լիովին այն բարձր զգայնութեան, որով խմորուած է տղուն հոգին, որ չէ՛ հանչցած դեռ բիրտ կոչտութիւնները աշխարհիկ կեանքին, ու կը պահէ մաքուր ու անեղծ դրոշմը մանկական անկաշկանդ ապրելիարկին։

Ո՞ւ է չնչին յանցանքի մը համար, զոյն վրայ կոծէի դարձնելու սա պզուլ ունակութիւնը, մեր մէջը քիչ մը աւելի ընթացիկ սովորոյթին է հանդիսացած է, ու պէտք է խոստովանիլ որ, անոր ազդեցութիւնները պզտիկ չարիքներ չէ՛ որ կը հասցնեն տղոց կեանքին, ո՛չ մինակ իրենց պատանեկութեան շրջանին մէջ, հապա նոյն իսկ մինչեւ իրենց կեանքին վերջը, որովհետեւ անոր՝ տղոց վրայ ձգած տպաւորութիւնը անաստան պատուհաս մը կ'ելլայ մշանջնապէս, իրենց գլխուն վրայ։

Առանց տէրտէր ձեռնադրուած ըլլալու ալ, կրնամ ըսել թէ՝ սով գողութիւնը կամ տղայական ուրիշ յանցանքները արդարացնել չէ՛ որ կ'ուզեմ, դատապարտելի ներկայացնելով, տղոց համար, ծեծը։

Գողութիւնը, կամ ուրիշ ո՞ւ է յանցանք, միշտ դատապարտելի կը մնան ոչ մինակ Մովսէսի կամ ուրիշ առաքեալներու օրէնքով, այլ նաեւ մարդկօրէն։

* * *

Աւելի ուրիշ տեսակէտի մըն է որ պիտի անդրադառնայի սակայն, տղու մը մարտիրոսօրէն անձնապանութեան սա օրինակին առիթով։

Մեր մէջ, ծնողքներու բռնակալութիւնը, իրենց տղոց վրայ, քիչ մը աւելի բարձր համեմատութիւններու հասած է, գրեթէ ժառանգականօրէն։

Հայ տղոց հայրերը ու մայրերը, իրենց առաջնակարգ փութաջանութիւն ըրած են, խիստ ազդեցութիւն մը բանեցնել իրենց զաւակներուն վրայ, անոնց կաթ ուտելու չրջանէն, մինչեւ... կարգուելու տարիքները, և քիչ մը անկէ եռին ալ։

Յայտնի չէ թէ ուրկէ՛ ուր եկած մտած է սա փութկոտութիւնը անոնց ուղեղին մէջ, սակայն ծիծաղելի իրականութիւնը ա՛ն է որ, սա սառնկ է։

Հայրերը, ու մայրերն ալ, կը խառնուին իրենց զաւակներուն ամէն մէկ գործին, — անոնց նստելուն, ելլելուն խաղալուն, ուտելն ելլելուն, ջուր խմելուն, հաց ուտելուն, քիթ խնչելուն, և վերջապէս ամէն մէկ բանի։

Անոնք չեն կրցած հասկնալ թէ, տղան վերջապէս մինչեւ սահմանաւոր տարիք մը կրնայ տղայ նկատուիլ, ու անկէ ետքը ալ կը թեւակոխէ ինքզինքը կառավարելու կարողութեան, որ ատեն, ա՛լ պէտքը չի մնար իրեն յորդորի, խրատի կամ պառաւական արուարուրքներու։

Սա սովորութիւնները կրնային նախնի կեանքին մէջ անհրաժեշտ բաներ նկատուիլ, բայց այսօր, քաղաքակրթութիւնը անանկ աստիճաններու հասած է, որ տղայ մը ոչ մինակ կրնայ պէտք չունենալ անփորձառու իր հօրը կամ պառաւամտի մօրը խրատին, հապա նաեւ կրնայ անոնց խելք ալ սորվեցնել, եթէ պէտք ըլլայ։

Կը հաւատամ այնչափ խելացի ըլլալուդ, ուշիմ ընթերցողներս, որ ասիկա «ծնողքի անհնազանդութեան» նախապաշարումով չէք մեկներ։

Ծնողքները յարգելի արարածներ են, և ո՞ւ է զաւակի մարդկային պարտականութիւնն է զինքը տչխարհք բերողին ընծայել յարգանքներուն ամէնէն բարձր։

Բայց տեսնել ծնողքներ, որոնք նոյն իսկ իրենց պիտերը, մօրուքը, խելքը, տակնվրայ ելլուխ տեղը տղոց վրայ անիմաստ սիրահանում մը կը չռայլեն, կը խառնուին անոնց ամէն մէկ վարմունքին, մինչեւ անդամ անոնց կարգուկ տարիքին մէջ, — ու ասոնց օրինակները չատ ցանցառ չեն, — ասիկա անհնդուրմելիէն աւելին է, անիմաստ է, անտեղին է, մանաւանդ որ, սա աւելորդ սիրահանումները, ապրելու արդի պայմաններուն մէջ, կրնան նոյն իսկ տղան պաղեցնել իր ծնողական սէրէն։

* * *

Ահա վարմունքներուն հետեւանքով, ամէն օր օրինակները վխտացող եղելութիւններէն եւաքը,—յաճախ, ամուսնական կեանքին մէջ, չատ ցաւոտիթ,—ծնողքները ա՛լ վերջապէս ընդունէին իրենց իսկական պարտականութիւնը, և չխառնուէին բաներու, որոնք ո՞ւ է օգուտ մը չունենալէ զատ, մոլորանքի և դժբաղդութեան կ'առաջնորդեն իրենց տ'ինչպէս սիրական զաւակները։

Զաւակները, պզտիկ կամ մեծ, կը կրեն արժանապատուութիւն մը, որ վնա՛ր է չատ մը ծնողքներու գիտակցութենէն, ու փափուկ, փխրուն, չուտով վիրաւորուող, և որ չուտ կը փչի իրենց փոփուկ, մաքուր ու անեղծ հոգիին տակ։

ԵՆՈՎ ԱՌՄԷՆ

Այսօր կը հրատարակենք օսմ. արդի գրականութեան ամէնէն կարեւորուն դէմքերէն Մուհամմէտ Ճէլալ պէյի մէկ ճեռուն ուսումնասիրութիւնը՝ Թուրք գրականութեան վրայ, ճնճղատսական սուր դիտողութիւններով եւ հայեացքներով, զուտ այնքան գեղեցիկ եւ յաջող կերպով Հայերէնի վերածած է Օսմանեերէնի ուսուցիչ Մ. Ճ. Թորոսեան էֆ., կատարելապէս հայացնելով զայն՝ առանց նեանախեց մը իսկ տեղերով բնագիրէն։

ՕՍՄ. ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմանեան գրականութեան, վերջին քառորդ դարուն միջոցին մանաւանդ, սառցած անհուն կարեւորութիւնն ու հակայաքայլ յառաջդիմութիւնը առիթ կուտան ինձ, իսկանն, փոքրիկ ծառայութիւն մը մատուցանել անոր — «Մանզումէի Եֆքիար»ի սուղ էջերուն մէջ Հայերէնի թարգմանելով Մուհամմէտ Ճէլալ պէյի մէկ յօդուածը որ համառօտ ամփոփում մըն է Օսմանեան գրականութեան ծագման ու թուրք գրագրաց ու բանաստեղծներու կենսագրութեանը։

* * *

Անուրանալի ճշմարտութիւն մըն է թէ սակէզ վեց եօթը հարիւր տարի առաջ, թուրքերուն, տարբեր բացատրութեամբ մը, Օսմանցիներուն յատուկ գրական հեղինակութիւնները գրեթէ գոյութիւն չունէին և, հետեւապէս, չատ սահմանափակ էին։ Նոյն իսկ կը պատմուի թէ Օսմանեան մեծուզօր պետութեան նախնական ծագման ատեն, հասարակ ժողովրդեան մէջ կը գործածուէր թուրքերէն լեզուն, իսկ պաշտօնական գրութիւնները պարսկերէն լեզուով կը կատարուէին։

Ո՞վ կրնայ ուրանալ թէ Օսմ. գրականութիւնն ալ սակէզ վեց հարիւր տարիէն չատ աւելի առաջ չէ սկսած։

Ուստի, դժբաղդաբար, չպիտի կարենամ համամիտ գտնուիլ կարծիքներուն քանի մը մեծայարգ ընկերներուս որոնք կը պնդեն թէ Օսմ. բանաստեղծութիւնը Ֆիզուլիով կը սկսի։

Հիմէթի Ծ. դարուն բանաստեղծներէն եկող այս մեծ մարդը, արցունքներով սնած այս բանաստեղծը, Սուլթան Սիւլէյմանի դարուն հազուագիւտ անձնաւորութիւններէն է։ Նոյն իսկ գրականութեան նորութեանց ծանօթներ, անոր —Ֆիզուլիի —նոյն դարուն հազուագիւտ անձերէն ըլլալը կը հաստատեն՝ Պաղտատէն Նչանեի Մուհամմէտ փաշային գրած նամակովը և մասնաւորապէս իր ոտանաւորներուն մէջ գրուած տաղերգներովը։ Մինչդեռ մեր արձակն ու բանաստեղծութիւնը, վերջապէս մեր գրականութիւնը, Ֆիզուլիէն չատ հին է։ Հաղրէթի Մէվլանան և Սուլթան Վէլէտին,— իրենց գտնուած բացառիկ բարձրագոյն ատիճանին մէջ ընդունելով— Երջանկայիշատակ Սուլթան Օսմանի, Սուլթան Օրխանի չըրջանն ալ իր չատ մը բանաստեղծներն ունեցած է։ Եթէ մեր նպատակը բանաստեղծներու կեանքը գրել, կամ — ընդարձակ ըլլալու պայմանաւ— գրագէտներու կենսագրութիւնը ընել եղած ըլլար, այս բանաստեղծներուն անուններն ու գործերը կրնայինք մէջ բերել։

Իսկ հոս հարկ չենք տեսներ ընդարձակ ծանօթութիւններ տալու, այլ մեր մեծագոյն փափաքն է նախնեաց և յաջորդող սերունդին վերաբերող «Գրագրաց ու բանաստեղծներու կենսագրութիւններ»ը կազմակերպել. ուստի առայժմ պէտք չենք տեսներ խորհրդածութիւններ յայտնելու։ Միայն սա չափ կ'ուզենք ըսել թէ, Օսմ. գրականութիւնը Ֆիզուլիով կը սկսի։ Այսու ամենայնիւ, գրականութեան բանաստեղծական մասին, — թերեւս արձակին ալ — հին գրականութեան յատուկ ըլլալու պայմանաւ — փալ մը տուած է յիշելը։ Ասիկա անկասկածելի է և ճշմարիտ։

Ասոնք, ցիրուցան իմաստներ ունեցող խօսքեր ըլլան իսկ, քան իս, բան մըն են։ Ուստի նիթէն չեղումի մը պէտքը զգալի է։ Օսմանեան գրականութեան պատմութեան համար ներածութիւն մը գրելու ստիպողականութիւնը գնահատող քանի մը յարգելի ընկերներ — կարծեմ Ֆրանսերէնի տեղակ ըլլալուն պատճառաւ — երբ Արեւելեան գրականութեան վրայ կը խօսին, Ֆիզուլիները, Պաղիները, Զաթիները, Նէճաթիները՝ Հիւլիներու, Ալիքէաթը Միւսէներու, Լամարթիններու, Ռամսինիներու հետ բաղդատել կ'ուզեն։ Մեծ ամօթ է այս։ Ասիկա սոսկալի բաղդատութիւն մըն է։

Ամէն ազգ իր գրական զարգացումը իր գրագէտներու գործերուն հետ պարտի բաղդատել։ Արեւելեան գրականութեան յատուկ խնդիրի մը մէջ՝ Ալֆոնս Տօտէէն, Ֆրանսուա Գոբէէն օրինակ բերելն ինչ բանի կը ծառայէ։ Երբ խմբագրի մը նպատակը՝ Ֆրանսերէն լեզուին դժուարիմաց խնդիրներուն և նրբութեանց մէջ իր ունեցած ծանօթութիւնը հաստատել է, իր այս գիտութիւնն ու կարողութիւնը կրնայ—բնագրին մէջ եղած գեղեցկութիւնը չկորսնցնելու պայմանաւ — ի յայտ բերել, պատմելով Արեւմտեան գործերուն էն գեղեցիկներէն մէկը։ Բայց ուշադրութիւն պէտք է։ Եթէ զգայուն բանաստեղծ մը այսօր արդի գիտութեանց տեւականութեանը ծառայող Ժիւլ Վէրնի, կամ Գոմիլ Ֆլամարիոնի գիտական ճշմարտութիւնները, և կամ օտարոտի գիտուն մը՝ դարձեալ այսօր, մարդկայնին կեանքը պրպտող Ալֆոնս Տօտէի-Ֆրանսուա Գոբէի խոր զգացումները օսմ. լեզուին դարձնել կամ թարգմանելիք ձեռնարկէր, անպատճառ ծաղր ու ծանակ կ'ըլլար...

Անցնինք...

Հաղրէթի Ֆիզուլի չէ այդ մեծ գրագէտներէն՝ որոնք իրենց չրջանին մէջ իրենցմէ աւելի կատարեալ, աւելի բարձր, աւելի նրբամիտ բանաստեղծ մը գտած ու անոր գործերուն հետեւելով յառաջ եկած են։ Սակայն ուշադրութիւն կ'ընծայուի։ Մեծ գրագէտներ կ'ըսենք. էջբէմ պէյի նման, իրաւամբ մեծամեծներէն համարուողներն իսկ յարգալից լեզուով մը կը խոստովանին թէ նախնիքները՝ յաջորդող սերունդին վարպետն եղած են։ Այսօր ո՞վ կը պնդէ թէ Պագի, իր չատ մը գործերով, Ֆիզուլիի հետեւող մը չէ։ Ենթադրենք թէ այս պահանջումը կարելի ըլլայ ընդունիլ, սակայն իր բանաստեղծութեանց մէջ, Ֆիզուլիի նմանողաբար գրուած նորութիւն ներ չկան։ Անպատճառ ու անպատճառ կան։

Ինչ հարկ կայ բովանդակ անցեալը պրպտելու, ներկային նայինք։ Մեր նշանաւոր բանաստեղծներէն Հաղգը պէյ միթէ նէֆիի հետեւող մը չէ։ Աւելի ճշմարիտ՝ մեր դարուն մէջ հասնող մեր էն կարող եբիտաարդ գրողներուն էն գեղեցիկ երկերը, մեր մեծ գրագէտներուն գործերը օրինակ բռնելով յառաջ եկած չէ՞ն։

Կ'ցանկանք ըսել թէ Ֆիզուլի՝ Պաղտատի գրական վարդանոցին այս քաղցրանուագ սոխակը, Օսմանցի բանաստեղծներուն մէջ —բացի Պարսիկ բանաստեղծներէն — իրեն հետեւելի բանաստեղծ մը կամ արձակագիր մը չկարենալ տեսնելով հանդերձ, այսօր ճշմարիտ գրականութիւնը կենդանացնող գեղեցիկ նորութիւններ առաջ բերած է. այս նորութիւնները ո՛չ թէ բանաստեղծ մը՝ այլ թերեւս քաղաք է ձորերու յորդումէն, հովին հեծկլտումէն, նուագկոտ հայեացքի մը անդրադարձումէն, ժպիտի մը ազդեցութենէն, անապատաբնակ աղջկան մը անմեղնական գեղեցկութենէն։ Այս պատճառաւ մեր է՛ն առաջին բանաստեղծը անպատճառ Ֆիզուլին է։

Ցիւեալին Հաթիբ-Էլ-Մէ՛ուն= Երանելի պարոդ և նշանաւոր նամակ՝ արձակի մէջ անոր կարողութեան ասաիճանը կ'որակեն։ Իր ժամանակին համեմատ այնպիսի երկասիրութեան մը և այսօրուկ նամակի մը խմբագրութիւնը՝ կրնայ արտասովոր բան մը համարուիլ։

Զենք պահանջեր որ Ֆիզուլի ամէն խօսքերը, ըստ արդի գրականութեան, ընդունելու արժանի և դիւթիչ գործերէն համարուին։ Անտարակոյս, երեք հարիւրէ աւելի երեսներ պարունակող իր Տիվանին (հաւաքածոյ քերթուածոց) քանի, երեսուն էջերը մեզի անսովոր և անօրինակ նմանութիւններով լեփլեցուն կրնան ըլլալ։ Սակայն նկատողութեան առնելով իր ժամանակը, այդ էջերն ալ ուրիշ երեսներու գեղեցիկ նորութեանց կարգը կ'անցնին։ Գալով Մէրոնումին մասնաւոր ատացուածքներուն և խոշ այնէնպէին (բարի եկող) գրականութենէ հաճոյք զգացողներուն յայտնի է թէ այս բացատրութիւնները —Պաղատատի բանաստեղծին բերնին մէջ— որպիսի հաճելի զգացումով մը պիտի ընդունուին։

Կարգ մը ձեռնհաս տաղանդներ (!) Թուրքին Ֆիզուլին՝ Պարսիկին Հաֆըզին կը նմանցնեն։ Լաւ իմ կարծեցս, եթէ չեմ սխալիր, սխալ է այս նմանութիւնը։ Որովհետեւ Հաֆըզ գինով է, մինչդեռ Ֆիզուլի սիրահար է. եթէ գինովութիւնը սիրահարութեան մէկ պէսքն ըլլայ իսկ, ամէն պարագայի մէջ անոնց միջեւ տարբերութիւն մը կայ։ Վասն զի Հաֆըզի գինին մէջ.

Պէնիզ զամէզ թիւմանի քի գաթլ
ամմ քէնի,
Նուռ'ուզ պիւ'լաֆի էյնը զամէզ բա-
թէմամ քէնի,

Նման որքան քիչ են սիրահարական ոտանաւորներ։

Տիւշ ըէՖթէրիպէտեր մէլքէտէ խա-
պալուտէ,
Սըրգա թէրտամէն վէ սէճամէ
չարապ ալուտա

Նման արբեցողի բանաստեղծութիւններ նոյնքան չատ են։

Հէր կէօրլն այպ իթթի ապ ա-
տէի կիրեանմը,
Էյլէտիմ թանգիզ կէօրմիւշ քիմսէ
եօգ ճանանմը,

Նման որքան չատ են դժբաղդ եղբերը Ֆիզուլիի բանաստեղծութեանց մէջ. նոյնքան քիչ են.

Բէյմալ հիւսն վէրուպ սըր չարա-
պի նապպ սանա,
Սանա հալալ սը էյ մաղպէյէ չա-
բապ սանա,

Գինովի ողբերը։

Ֆիզուլի փիլիսոփայ է. մեր այս խօսքը կը հաստատեն իր սըւոր պէս իմաստասիրական գրութիւնները.

Օլսա իսթիսատ արիֆ գաֆլի
իթրաք վէ հայ,
Էմրի հագգ իրսալանա հէր զէրրէ
տիր պիր ճէպրա'իլ.

Ֆիզուլի սիրահար է. Դրնոյը (զարդուած հոգին) եթէ ուրիշ երկասիրութիւն չունենայ իսկ, մեր այս պահանջումին ապացոյց մը կը համարուի իր Լէյլա և Մէճնոնը, Ալքմաաղի էնչերը և յինարը մակդիրով ոտանաւորը։

Սակայն գինով բառին յատուկ իմաստովը, գինով չէ։

Լէյլա և Մէճնոն ըսինք։ Քիչ մը վերը մեր մէջ բերած նմանութեան խնդիրը միտքերնիս ինկաւ։

Ահա չէիս Ղալիպ՝ որ իր բարձր բանաստեղծութիւններուն վրայ մեր էն մեծ բանաստեղծներուն յարգանաց ու գնահատման ակնարկը գրուած է, իր Հիւսն ու ալշ = էրեպիսիրնի եւ օրբանոբուիլնը Ֆիզուլիին Լէյլա և Մէճնոնին՝ այս զարդարուն երկասիրութեան, հետեւողութեամբը գրած է։ Այս ալ նմանողութիւն մը չէ։

Թերեւս սակէս առարկուի մեզի.

—Շա՛տ լաւ, ո՛վ Խմբագիր, թերեւս Ֆիզուլիէն առաջ Արաբները, Պարսիկները Լէյլան ու Մէճնոնը, Եսաստանցին ու Զելէյխան, Խասրէվը և Շիրինը գրած ըլլան և Ֆիզուլի ալ անոնց հետեւած ըլլայ։

Կը պատասխանենք։

—Ո՛չ, եթէ նոյն իսկ Մէրհասին (ոսկեղջիւր... Կարծեմ...) Ֆան՝ իր համակ սպառակ զգեստներուն մէջ, մինչեւ ան ատեն ճանչցած անձէ, բոլորովին տարբեր մէկը երեւցաւ ինծի... Ներսիդին գորովագին յուզում մը ներմուծուած կը զգայի. զօրաւոր ու խորհրդաւոր զօրութիւն մը՝ որ իրեն կը քաշէր զիս...

«Մտի՛կ ըէ, աւելցուց Էմօնա՝ ուժգին գորովի զգացումներով փայփլող աչքերով. նոյն այդ հաղորդութեան իրիկունը, երբ նորէն եկեղեցին, աղջիկներն ու մանչերս մէկ մէկ կարգի վրայ կը յառաջանայինք, մէկ մէկու քով եղանք անոր հետ։

Աւետարանին դէմ միասին ծունկ չոքեցանք. ձեռքս Աւետարանին վրայ դրի՝ հիշդ իրենին քով, ու հոգիս այնքան յափշտակուած էր այդ նոր բարեկամութիւնով, որ հաւատարմութեան ու սէրի անկեղծ խոստումը՝ գիրքէն աւելի իրե՛ն ուղղել կարծեցի։

Թարգ. ՇԱՀԻՆ

(Շարունակելի)

—Օհո՛... օ՛..., ըրաւ զուարճալի չեչտով մը. հին ատեններէն ծնունդառած սէր մի... բնականաբար տղո՛ւ հոգիի մէջ, չէ՞. քանի որ քսանական տարեկան ենք դեռ հիմա։ Տ՛ա՛ս տարի առաջ եղած բանի մը համա՞ր կը խօսիս...

—Եւ սակայն հաստատ ու ճշմարիտ բան մըն է որ կ'ըսեմ, պատասխանեց Էմօնտ լրջութիւնով։

—Բան մը չէիր ըսած ինծի։

—Ա՛յնքան քիչ ապրեցանք իրարու հետ որ, սիրելի Լիւսիէնս... Մեր հօր մեռնելէն առաջ մինակ քանի մը շաբաթ իրարու հետ էինք...

—Երբ վարժարանն էինք, ան ատեն սիրած էիր այդ աղջիկը, որուն խօսքը կ'ընես։

—Այո՛, կը սիրէի՛ զինքը... կամ աւելի ճիշդը՝ կ'անգիտանայի թէ, զգացածս սէ՛րն էր...

—Իրաւո՛ւնք ունիս. տասներկու տարեկան...

—կատակ մի՛ ընէր Լիւսիէն։

Էմօնտին ձայնը հաստատած էր, ու աղաչանքի չեչտ մը ունէր իր մէջ։

—Անանկ ապաւորութիւններ կան, աւելցուց, որոնք թէպէտ տղա՛յ հասակէ ծնունդ առած են, և սակայն անջինջ կը մնան յուիտեան... Իմինս ալ, ատոնց կարգէն է։ Այն բարեկամութիւնը՝ որ տղայ հասակիս մէջ ունեցած եմ, դիւցազակ մը թողած է սըրտիս մէջ։ Մեծնալով, չափահա՛ս ըլլալով մանաւանդ, մանկական այդ անոյշ զգայնութիւնները ամփոփուեցան սրտիս մէջ, ու ա՛յդ ատեն զգացի որ կը սիրէի։

—Բայց որո՞ւ վրայ կը խօսիս ինծի, հարցուց Լիւսիէն։ Արդեօք կը ճանչնամ սա աղջիկը...

—Չէ՞ս գիտեր... Մեր հօր բարեկամներէն մէկուն աղջիկը՝ օրիորդ Լարո՛ն է...

Այդ անունը Լիւսիէնին մէջ սաստիկ ըլլալէ աւելի յանկարծական յուզում մը յառաջ բերաւ՝ զոր հոգիի թափով մը կրցաւ զսպել։

Ակէ զատ, Էմօնտ իր սէրին վերյուշումին մէջ ցաւ մը, ու միեւնոյն ատեն զուարճութիւն կը զգար՝ անկարող սակայն եղբօրը կրած տպաւորութեան թափանցելու։

—Այո՛, ըսաւ Լիւսիէն. Օրդ. Լարո՛ն... Կարծեմ ատանկ անուն մը կը յիշե՛մ...

—Պ. Լարոյ մեր նոտած տունը կը բնակէր, աւելցուց Էմօնտ. Շատանդի ամենէն մեծ հարուստներէն մէկն է՝ որ մեր հօրը ծախած դղեակէն քի՛չ մը անդին, ամառնային դղեակ մը ունի։ Բայց մենք չենք յիշեր մեր հօրը դղեակը ծախելու պարագաները, որովհետեւ չատ պզտիկ էինք այն ատեն։

—Սա ժամանակները անկ տարատամ կերպով կը յիշեմ։ Եւ ատոնց մասին գիտցած քիչ մը տեղեկութիւնները ես ալ մօրմէս էր, որ երբեմն կը պատմէր։

—Այդ ատենն էր որ իրարմէ բաժնուեցանք մենք։ Դուն մայրիկին հետ հո՛ն մնացիր, ու ես ալ հայրիկին հետ Սէն Ժէռմէնի հրապարակը եկայ ուր կը բնակէր նաև Պ. Լարոյ՝ իր աղջիկին հետ։ Հայրս և ես, չա՛տ անգամ այցելութեան կ'երթայինք անոնց, ե՛ս ըսես, գրեթէ ամէն օր հոն էի... Ծանինէ մէկ տարեկան պզտիկ էր, ու մէկտեղ կը խաղայինք։ Ցետոյ առաջին հաղորդութիւնը միւեւնոյն օրը առինք՝ չրջակայ թաղին եկեղեցիին մէջ...

«Ահա այդ օ՛րն էր որ, ինծի հանդէպ ստեղծած բարեկամական սիրոյն տեղեակ եղայ ցնդօրէն։

—Առաջին հաղորդութի՞ան օրը։

—Այո՛... Արդեօք հաւատքին հանդիսաւորական վեհութիւնն էր, որ հոգիի անկեղծ զգացումներ ներշնչեց ինծի...

)(42)(

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ԻՆ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՄԱՐԴ ՄԱՐԻՕ

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ

Զ.

Նախանձը

Լիսիէն եղբօրը յայտնութեան վրայ մտնելէ՝ որով իր ներսէն անցածը կը բացատրէր։

Եղբօրը խօսքերը տեսակ մը ազդեցութիւն ըրեր էին իր վրայ, ու գաղտնի զգացումէ մը դրդուած զգացած էր ինքզինքը՝ եղբօրը սրտին մէջէն անցած խորհուրդներուն թափանցելու հաւմար։

Ինքզինքը ինչպէս ալ ուզեր ըլլայ, Լիսիէն

ղորմած հոգիին) հոգին խօսած՝ ու մեզի այս մասին «ես ալ հետեւող մը եմ», ըսած ըլլայ չենք կրնար հաւատալ։ Թերեւս այս մեծ քանասեղծը խորհած ըլլայ նմանելու գաղափարն ունենալ, սակայն Լէյլան ու Մէնոնը նմանողաբար գրուած երկասիրութիւն մը չէ։

—Հապա ինչ է։

—Բոլոր արցունքներ են։

—Սակայն սա պարագան պէտք է ի նկատ առնել. տարբեր է հուսաքլը՝ և տարբեր՝ նմանիլը։ Հետեւաբար, լէյլան ու Մէնոնը բոլորովին Ֆիզուլիի կը պատկանի։ Այս թանկագին գանձին ո՛չ մէկ օտարական կրնայ միջամտել։

Կան այնպիսիներ ալ՝ որոնք Սինան փաշան՝ իր նշանաւոր Զաթանամտիլը—խանարհոնիսի էջը, —արձակին մէջ—Ֆիզուլիէն նախամտծար կը համարին։ Մենք այսպէս չենք մտածեր։ Իր ժամանակին համեմատ, «հոգեբանական-խօսքոն» «Զաթանամտին» աւելի պերճախօս, աւելի մեկին է։ Այսու ամենայնիւ Փաշան, մեր մեծ գրագէտներէն համարուած է։ Նախորդ գրագէտները, եթէ Ֆաթիհի առեղէն ի վեր, յիշեալին ընարած բացատրութեան եղանակին հպատակած ըլլային, այսօր կարելի պիտի ըլլար մեր գրականութիւնը աւելի զարգացած դիրքի մը մէջ տեսնել։

Սինան՝ փաշայի ոտանաւորը այնքան գեղեցիկ չէ. սակայն, արձակը,—Ֆիզուլիի արձակ քանասեղծութենէն եւսյ—չատ գեղեցիկ, չատ իմաստասիրական է։

Սինան փաշա—Ֆիզուլիէն յետոյ—Օսմ. Գրականութեան երկրորդ նորոգիչը կրնայ համարուիլ։

* * *

Սինան փաշայէն յետոյ, գրական հրապարակին վրայ երեւցողը՝ Գոչի պէկն է, որուն նշանաւոր լաչհան իր ազնիւ մտածումներուն մէկ ապացոյցն է։

* * *

Բանասեղծութեան մէջ՝ ազատ ենք, գրական արժանիքի տեսակէտով, Ֆիզուլիէն յետոյ Նէֆիին չընդունելու։ Քանի որ բանասեղծութեան, այսինքն ընութեան գեղեցիկ նորութիւններուն ու պարգեւներուն նպատակը, ներդաշնակ բացատրութիւնը, փայլուն մեկնութիւնը, չքեղ չափազանցութիւնները—էֆէ՛լ էնիֆէ՛լի ձեւերուն չատ ճարտարօրէն ուշադրութիւն ընելով—բաղդատելէն չբաղկանար։ Ուրեմն, Ֆիզուլիէն յետոյ հարկ կ'ըլլայ Նէֆիին չյիշել։ Բանասեղծութիւն բառը,—մանաւանդ սա դարուն մէջ, արձակ ըլլայ թէ ոտանաւոր,—բնական տեսարանները մանաւորապէս մարդկային ամենախորին զգացումները գնահատող բոլոր գրական երկասիրութիւններուն վերապահուած է. ուստի Նէֆիի՝

Մէվլէվի տիր սան օ չաթ ըէվան
սերկէրանի քիմ,
Հէմ տէօնէր, հէմ էչկինի էյլէր
սաֆասընտան ըէվան.

Այս տողերուն նման նկարագեղ ոտանաւորի տուներ մէջ բերուին իսկ, չի կրնար պահանջումը լուսաւորուած և ապահովուած նկատուիլ։ Հետեւաբար վստահ՝ ընթերցող ներողամտութեան վրայ, կը փութանք Ֆիզուլիէն յետոյ՝ Պաքիի մեծադրոյմ անունը յիշատակել։

Հիմա կրնանք Նէֆիի անցնիլ։

Տիւշատ ֆիքր էյլէրիմ էվսաֆընը պիտար օլիճագ
Պուլուրըմ լէվհի խայալիմտէ սէրասէր պի բէնկ
Սօնրա թասվիր իտուպ այնէի էնտիչմատ
Հէմ եազար հէմ տութարըմ նազմէի քիլէք ահենկ.

Նէֆի մեր մեծ մէկ բանասեղծն է որ իր սոյն եկեղող ոտանաւորովը ինքզինքը կը բացայայտէ, և որ, արդարեւ հարիւր երկտող ոտանաւոր տաղերգի մը ամէն տունը ներդաշնակօրէն կազմելու յաջողած է։ Իր տաղերգները զուրկ չեն փայլուն փայլուն նմանութիւններէ և բարձր գաղափարներէ։ Մանաւանդ Ֆիրդէնները — ոճի տեսակէտներով—չափազանց գեղեցիկ են։

Արդարև.

Խաք օլ քի խիւտա մէրթէպէնի էյլէեէ ազի
Խաք սըրր ի ալէմ տիր օ քիմ խաքի գուտէմ տիր,

Նէֆի մեր իմաստասիրական ոտանաւորները, աւելի հիշդը՝ պանծալի վարուց տառքինութիւնները համարուած գեղեցիկ գործերը, կ'ուզէ եպերելի ցուցնել։ Ճիշդ չէ՞ միթէ։ Հիմա մարդ մը ճամբան գնալու տաեն մէկուն հանդիպի և ըսէ. «կեցի՛ր, տեղեկութիւն ունի՞ս, ես սքանչելիքներ կը յայտնեմ։ Ամէն բան ինձի կը ներշնչէ Աստուած։ Մտքիս սլաքները ամպերը կը ծակեն։» Խեղճ ունկնդիրը չվճռեր թէ այս թշուառ ֆախրիէնին=անձնագովը, խելագարած է, և չվախնար թէ իր վիզը կրնայ փութթուիլ։

Սակայն կը խնդրենք, չկարծուի թէ մեր էն մեծ բանասեղծին կողմանէ ֆաշիզմէ մակդիրով յիշատակուած Նէֆիին գրական արժանիքը ստորնացնելու յոռի մտածումը ունինք։ ո՛չ, միայն յիշեալին՝ անձնագովութեան մասին ունեցած հետամտութիւնը չենք կրնար գովելի գտնել։

Այսու ամենայնիւ, Նէֆի՝ իր Ֆոխէյնները հաճելի կերպով մարկ ընել տուող բանասեղծ մըն է. հաճելի կերպով մարկ ընել տալու պատճառն ալ ո՛չ այլ ինչ է, բայց եթէ՝ իր բանասեղծութեան ներդաշնակութիւնը։

Ֆոխէյն միայն Նէֆիի քով չտեսնուիր. գրեթէ ամէն բանասեղծ պարծենկոտ եղած է։

Ուրիշնակուս վրայ խօսելու տաեն, ինքզինքս մոռցած եմ։ Նորին կայսերական Վեհափառութեան Գահակալութեան երեսնամեայ օրուան գեղեցիկ առթիւ գրած՝

Ռուզը ֆիրուզի ճիլուսի չէհի
խուրշիտի հաչէմ
Էյլէսի չէհրէի ֆիֆագի սերասէր
խուրրէմ

երկտող ոտանաւոր տաղերգիս մէջ հետեւեալ ֆախրիէները կան.

. . . . . .

Ֆախր իտէրսէմ եարաշըր սայէի
Շահանշէնէ
Զօգ մի՞ տիր պագիի չա՛իր իլէ
օլսամ թէվէմ՝
Պէն քի թարիխի սէլատինի ա՛զամի
եազարամ
Եազամամըշ քիմսէ անի չի՛ր իլէ
պէնանէն ազաէմ
Իֆթիխարիմ չու՛ քի սանէնանէ եէ-
թիշիմ պէն ազ
Ապտը մէմուզքն օլան չա՛իրի կէօրսիւն
ալէմ
Բէրթէվի չի՛ռիմէ մէչրեգի թէնվիր
իթթամ
Գելքի տէ մաղրէպի Ալլահ թա՛լա
ա՛լէմ
Սէօզլերիմ ճէվհերի իլեամ խիւսաէր
խաէրիմ.
Նամ պագիէ եէմին բուհի ֆիզուլիէ գասէմ։

Վերջապէս կ'ուզեմ ըսել թէ, ֆոխէյնագեղեցիկ բան մըն է թէ ոչ, տարիկա թող ձեռնհասները քննեն։

Դարձեալ գանք Նէֆիին.

Նէֆիի քնարերգները իմաստալից են և արբշիռ։ Այս պատճառաւ յիշեալը՝ Հաֆըզը իպնի եէմնիմ ղազէլ, և գրթա՛տաքէր ըսելու իրաւունք ունի։

Սակայն գրական լեզուն, ազատ է Նէֆիի երգիծականները իբր «բանասեղծութիւն» չընդունելու։ Երգիծանքը բանասեղծութիւն չէ։

Թարգմ. Մ. Ֆ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԲՈՐԹՈՒԿԱԼ

«Տէյլի Թէլէկրաֆ», խօսելով Բորթուկալի Թագաւորին և գերման կայսեր այցելութեան վրայ, կ'ըսէ.

«Իրողութիւնները հերքեցին այն զրոյցները, որոնց համեմատ Բորթուկալի Թագաւորին և գերման կայսեր Անգլիա այցելութիւնը կը ծանուցուէր։ Այս վեհապետները Անգլիոյ մէջ իրարու չպիտի հանդիպին։ Հետեւաբար իրենց այցելութիւնը ո և է առնչութիւն չունի բորթուկալեան ստացուածքներու վաճառման հետ։ Հարաւային Ափրիկէի մէջ ստացուածքներու դրացիութեան յառաջ բերած մտերմական յարաբերութեան պատճառով, Բորթուկալի Թագաւորին այցելութիւնը քաղաքական կարեւոր նշանակութիւն մը պիտի ունենայ։ Այս կարեւորութիւնը աւելի մեծ պիտի ըլլայ Ֆրանսայի և Սպանիոյ միջև գոյացած նոր մերձեցման պատճառաւ»։

«Տէյլի Թէլէկրաֆ» ընելէ ետքը այս յայտարարութիւնը, կ'աւելցնէ թէ՝ որքան Բորթուկալի Թագաւորին նոյնչափ ալ Անգլիոյ տեսակէտով, անհրաժեշտ կը դառնայ այս վերջինին, նկատողութեան առնել քաղաքական յարաբերութեան մը պէտքին խնդիրը, այս երկու տէրութեանց միջև։

ԻՏԱԼԻԱ՝ ԶՈՂԱՑԻ ԾՐՇԱՏԱԿԻՆ

Կիրակի օր, Թուրէնի (Իտալիա), «Վիքթոր Էմմանուէլ» թատրոնին մէջ, տեղի ունեցաւ բանախօսութիւն մը, որ կազմակերպուած էր մամուլի ընկերակցութեան կողմէ՝ Զոլաի յիշատակին։ Բեմին վրայ դրուած էր Զոլաի կիսարձանը, քանդակուած հռչակաւոր քանդակագործ Ռէսիւզիի կողմէ։

Բանախօսը. երեսփոխան Ֆրատէլիտօ, երկար և չահեկան ուսումնասիրութեան մը մէջ պարզեց Զոլաի գործը։

Բանախօսին քով կը կենար Տկն. Լապօռի, որ ընկերակցութեան կողմէ հրաւիրուած էր, իբր բարեկամը Զոլաի։

Բանախօսութենէն ետքը Մ. Ֆրատելլիզօ ներկայացուց Տիկին Լապօռին որ յայտարարեց թէ Զոլաի ի պատիւ տրուած այդ հանդէսին ներկայ գալու հաճոյք ունենալու համար Թուրէն գալով, կ'ուզէր ապացոյցը տուած ըլլալ իր ներկայութեան իսկական հանգամանքին։

«Հաս գալով, ըսաւ, առանց պաշտօնական պաշտօնի, ֆրանսական հանրապետութեան իբր պարզ ու համեստ քաղաքացի, կը կարծեմ թէ, Զոլան յարգելով դուք յարգած կ'ըլլաք Ֆրանսան։ Ահա ատոր համար երջանիկ կը սեպեմ ինքզինքս ձեր մէջ գտնուելով։

«Այլ աւելի երջանիկ եմ որ, անցաւոր թիւրիմացութիւններէ ետքը, մեր երկու երկիրները, որոնք իրապէս զիրար սիրելու սահմանուած են, մտած են մերձեցման նոր շրջանի մը մէջ, որուն համար կրնանք մեծապէս ուրախ ըլլալ։ (Բազմաթիւ ձայներ կը գոչեն, «այո՛, այո՛ կեցցէ Ֆրանսա»)։

ՍԸՐ ՈՒԻԼՖՐԻԷՏ ԼՕՌԻԷ

Օթթավայէն 19 հոկտ. Թուականով կը հեռագրուի թէ, Սըր Ուիլֆրէտ Լաուրիէ, որ ուրբաթ օր Ռեմեուսի իջած էր, առարկայ եղած է կարգ մը խանդավառ ցոյցերու։ Քէպէք, Մոնրէալ, և Օթթաւա քաղաքները զիրար գերազանցած են պատուաբերելու համար զինքը։

Նախարարապետը հպարտ յայտարարց ինքզինքը, գանատական ազգայնութեան պահպանելուն համար, և այն դիրքին՝ զոր Գանատա կը գրաւէ Բրիտանական կայսրութեան մէջ։ Սըր Ուիլֆրէտ Լաուրիէ գոհունակ չեղաւ ուրախութիւնը յայտնեց այն ընդունելութեանց համար, որոնց արժանացան բրիտանական զանազան գաղթականութեանց ներկայացուցիչները Անգլիոյ մէջ։ Ըսաւ թէ քաջալերուած է և եկած է աշխատելու Գանատայի բարգաւաճման համար։

ԼՈՐԱ ՔԻՉՆԷՐ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Հնդկական բանակին հրամանատարութեան համար մեկնելէ առաջ, Լորա Քիչնէր քանի մը օր անցընելու համար Բարիզ գացած է։

Հարաւ-Ափրիկէի անգլիական բանակին նախկին զօրավարը, առանձին գնաց Բարիզ, առանց ամենափոքր պաշտօնականութեան, ոչ իսկ սպայի մը ընկերակցութեամբ։

Այսպէս, կայսրանին մէջ, անչափ անցաւ ան, մինչդեռ կ'ակնապարէր լանաօ մանել, որ զինքը անգլիական դեսպանատուն պիտի առնէր, ոչ մէկը ճանչցաւ կամ տեսաւ զինքը, այս պարզ ճամբորդը, Խարթումի փայլուն յաղթականը։

Ինչպէս գրած էինք երէկ, դեսպանը ի յարգանս իր հիւրին, նախաճաշ մը առաւ որուն ներկայ էր նաև Ճունասանի թագաւորը։

Դեռ չի գիտցուիր թէ Լորա Քիչնէր որքան տաեն պիտի մնայ Բարիզի մէջ։ Զօրավարը յայտարարեց միայն թէ զբօսնելու համար կու գար Բարիզ։ Միտք ունի անտառները չրջագայութեան երթալու, ինչպէս նաեւ զբօսաշրջիներ ու թատրոն։

Ինչպէս կը տեսնուի, Լորա Քիչնէր Ֆրանսացւոց չափ զուարթաբար է, և գիտէ գնահատել Բարիզցիներու կենցաղը։

ԱՆԳԼԻՈՑ ԿՐԹԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ

Անգլիական թերթերը բազմաթիւ յօդուածներ և երկար թղթակցութիւններ կը հրատարակեն կրթական օրինագիծին նկատմամբ։

«Մօռնինկ Լիսթր» կը հրատարակէ հետեւեալ նամակը, երեւան հանելու համար կղերականներու բռնած դիրքը դպրոցներու մէջ։ Նորթհէմբրընէն տիկին մը ասպնջականութիւն ընծայած էր հովիւի մը՝ որ մատդրութիւն յայտնած էր այդ քաղաքը այցելել, ներկայ գտնուելու համար անկիւրան եկեղեցիին մէջ։ Հովիւը հետեւեալ նամակը ղրկած է վերոյիշեալ տիկնոջ։

«Ազնիւ տիկին, անկեղծօրէն չնորհակալ եմ ձեր սիրալիր հրաւէրին համար, զոր պիտի ընդունիմ հետեւեալ պայմաններով. «Լուացուելու տաեն պէտք է տաք ջուր տաք ինծի, ժամը երկու-քառասուն՝ նախաճաշ։ Նախաճաշ նաեւ՝ ժամը 1ը քառորդ անցած, և ճաշ՝ ժամը հինգ վեցին։ Եթէ ընդունիք այս պայմանները, հաճոյքով պիտի ընդունիմ ձեր ասպնջականութիւնը»։

Եկեղեցականը, կ'աւելցնէ «Մօռնինկ Լիսթր»ին, կ'ուզէր ոչ մէկ բան վճռել և տանը տէրը դառնալ։ Ասիկա հիմա այն դերն է զոր կ'ուզեն խաղալ եկեղեցականները՝ դպրոցներու մէջ։

ՎԵՆԵՑՈՒԷԼԱ

Վիքտորիայէն (Վենեցուէլա հասած հեռագիր մը կ'հաստատէ այն լուրը թէ զօրավար Մէնտոցայի հրամանին տակ գտնուած 8000 ապստամբ Վիքտորիայի մօտ եօթն օրուան պատերազմէ ետքը կատարեալ պարտութիւն մը կրեցին և 1400 մեռեալ և վիրաւոր թողլով ետքաշուեցան։

ՀԱՒԻԹԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՆԸ

ՎԵՐՋԱՑԱԾ

Պերլին Հոկտ. 19.—Հիդեան կանոնաւոր զօրքերն առանց ընդդիմութեան գրաւեցին Կոնայիվը։ Գերմանական, ամերիկեան և ֆրանսական զօրքեր արգիլեցին աւարարութիւնը, կոնայիվի գերմանական Հիւպատոսարանին մէջ գտնուած 700 փախստականներուն մէջ է զօր. Քիլիքի ընտանիքը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԷՇԹԱ, 22 հոկտ.— 1903ի տարեշրջանին ելմտացոյցի ծրագիրը, այսօր, ներկայացուեցաւ Խորհրդարանին։ Ընդհանուր ծաղքերու գումարն է 1,090,426,670 քուրուն, որուն երկու միլիոնը թագաւորին անձնական գանձուն յատկացուած է իբրեւ յաւելում։ Հասոյթներուն գումարն է 1,090,936,474 որով հասոյթները 473,804 աւելի են։

ՎԻԵՆՆԱ.— Աւստրիոյ Երեսփոխանական ժողովին մէջ այսօրուան նիստը չատ աղմկալից էր։ Բանաձեւերու ստիպողականութեան մասին կատարուած վիճաբանութեան առթիւ Զեխ երեսփոխան Շէյնալ սկսաւ չեխերէն ճառ մը արտասանել։ Արմատական Գերմանները խստիւ բողոքեցին եւ նախատեցին Զեխերը որոնք խուժեցին Գերմաններուն վրայ. մթնոլորտը մեծաւ եւ հարկ եղաւ նիստը դադրեցնել։ Նիստը վերաբացուելով աղմուկը վերսկսաւ, չեխերէն ճառեր արտասանուելուն հետեւանքով։

Ցունասանի թագաւորը Բարիզէն հոս հասաւ քանի մը օր մնալու։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պոթա, Տէվէթ ու Տըլարի, զօրավարները հոս հասան։ Կ'ըսեն թէ մտադիր չեն տեսակցութիւն մը ուզել Մ. Զէմբրլէնէն։

ՌՈՐԷՆՀԱԳ.— Տանիմարքայի Խորհրդարանը մերժեց դանիական Անթիլեանները Մ. Նահանգաց ծախելու ծրագիրը։

ԲԱՐԻԶ.— Այսօր Բանթէոնի մէջ Ֆուքօ ճօճանակին վրայ փորձեր կատարուեցան։ Ներկայ էին կրթական նախարար Մ. Շոմիէ ու առեւտրական նախարար Մ. Թրուչօ։ Փորձերը զրաւ վարեց Մ. Ռ. Ֆլամարիոն, կատարելապէս յաջողեցան։

—Մ. Տըմանեի յուղարկաւորութիւնը վաղը պիտի կատարուի։

—Հանոյի ցուցահանդէսին բացումը յետաձգուեցաւ նոյեմբեր 16 ին, վասն զի անընդհատ տեղացող անձրեւներէն կարելի չեղաւ աւարտել պատրաստութիւնները։

ՆԻՍ.—Մարիա Բիա թագուհին, մայր Բորթուկալի Թագաւորին. այսօր, Նիսէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Մոնքաւլիէրի։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ թագուհիին ծննդաբերութիւնը նոյեմբերի երկրորդ կէսին կը սպասուի։ Եթէ ծնելիքը մանչ ըլլայ, Հռոմի իշխան տիտղոսը պիտի կրէ։

ԱԹԷՆԷ.— Կը ծանուցուի թէ ընտրութեանց պահուն Զափիսի դահլիճը եթէ մեծամասնութիւն չշահի, թագաւորը ուղղակի դահլիճ մը պիտի կազմէ մինչեւ որ ընտրուի Երեսփ. ժողովին տաեն ապէս։ վասն զի այդ ընտրութեամբ յայտնի պիտի ըլլայ զանազան կուսակցութեանց վիճակը։

ԹԷՎԱԾԻՀԱՐ

Գոսովա վիլայէթի թէրէմէմանը իշխանութիւնը Իսմայիլ Թէլաթ էֆէնտիէ թէրգիրէն՝ Բրիթպէի Սանիէ ֆօնֆը սանիսի թէվճիհ պուլրուլմուշ աբր։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՏՊԱՐԱՆԷՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ
ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

Հայերէն թարգմանութեամբ

Կը ծախուի Պապը Ալի Ճատէսի «Իքտամ»ի և «Մանզումէ»ի կից «Լաթան» գրատան մէջ թիւ 38։

Գին 40 փրյ.

Գաւառներու համար 60 փրյ.

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԱՄԵՆ ԱՆՀԱՏԻ

Վաղուան թ իւով պիտի հրատարակեմ մեր խեխատակցութիւնն, Օր. Ա. Ճ.ի գեղեցիկ մէկ նորավէպը «Զաւեշտական Ճաշը»։

ՆԵՐՔԻՆ

ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ.—Արտաքին գործոց նախարարութիւնը Բ. դեսպան յանձնեց որպէս զի Վեհ. Սուլթանին մատուցուի Պելճիոյ Լեօբոլտ թագաւորին մէկ ինքնագիր նամակը, որ Մարի-Հանրիէթ թագուհիին մահը կը ծանուցանէ։

—Վեհ. Սուլթանը չնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Գերմանիոյ կայսրուհիին որուն ծննդեան տարեդարձն էր։

ՔԱՐԱՔԷՕՑԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— կայս. Թիկնապահ Զէրքէշ Մէհմէտ փաշա և Ահմէտ փաշա չարունակեցին իրենց քննութիւնները կամուրջին մասին եւ պէտք եղածները հրամայեցին։

Արքունի նաւարանը կամուրջին համար վանդակորմեր պատրաստեց, որոնք պիտի հաստատուին նոյն տեղը, մօտ օրէն։

ՊԱՏՍՊԱՐԱՆԻՆ համար Պոլիս, վէզնեհիլերի կողմը վարձուած Սաֆէթ փաշայի ապարանքը յարմար չըլլալով ուրիշ չենք մը պիտի վարձուի վերջնականապէս։

ՀԵԼԼԷՆ ԴԵՍՊԱՆ իշխան Մաւրոքորտաթօ որ 14 տարիէ ի վեր Պոլսոյ դեսպանութիւնը կը վարէ, մինչեւ երեք շաբաթ Պոլսէն կը մեկնի։

ԳԱՒԱՌԻ Իտատիէ վարժարանները մէջ երկրագործական, արհեստական և առեւտրական դասեր հաստատուեցան որոնք ստիպողական պիտի ըլլան ձրի աշակերտներուն համար, իսկ կանի և առեւտրական դասեր հաստատուեցան որոնք ստիպողական պիտի ըլլան ձրի աշակերտներուն համար, իսկ թոշակաւորներուն համար ալ կամաւոր։

ԿԱՄԻՆՏՐԻ, ԱՂԻՒՍԻ և ուրիշ հողեամանքներու համար բացուած օհանէներէն թէև օրէնքը տուրք առնել կը տրամադրէ, սակայն նկատելով որ զանոնք բանեցնողները մեծ մասով աղքատ մարդիկներ են, որոշուեցաւ այդ օհանէներուն տարուան չանգործման համար 2½ ոսկիի ծախք մը առնել միայն։ Այս որոշումը քարտանք բանեցնողներուն համար չէ. անոնք պիտի վճարեն օրինական տուրքը։

ՇԵՆԳԵՐԸ.— Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ թէ՛ Պոլսոյ և թէ՛ գաւառային քաղաքներուն մէջ չենքերը կանոնագրին համաձայն, ներկայացուած քարտէսին վրայ չինուին, և անոր չինութեան վրայ հսկեն թաղապետական երկրաչափները որոնք իրաւունք պիտի ունենան փլցնել տալ ո և է չենք որ տրուած քարտէսին հակառակ չինուած է։ Նաև յայտարարեց որ այս պաշտօնին մէջ թերացողները խստիւ պիտի պատժուին։

ԽՃՈՒՂԻ.— Սըվազէն կը հեռագրեն թէ, ապրիլէն մինչեւ յուլիսի վերջը, նոյն նահանգին մէջ 120000 մէթրի խճուղի և 190 հատ կամուրջ եւ այլն նորոգուած կամ չինուած են։ Հիմայ կեսարիոյ, Երզնկայի և Տիվրիկի խճուղիներուն նորոգութեան ձեռնարկուած է։

ՕՍՄԱՆԻՕՅԷ ԹԷՋԳՐԻՐԷՆԵՐԸ.—Ոստիկանութեան տեսչութիւնը ազդարարեց պէտք եղած տեղերը, որպէս զի այսուհետեւ Օսմանիյէ թէղգրէրներուն ոչ մէկ կողմը ո և է ծանօթութիւն չգրուի, նամատուցեալ ոստիկաններուն կամ պահականոցներու պաշտօնեաներուն կողմէ։ Կանոնագանցները պատասխանատու պիտի ըլլան։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ.—Լիբանանի նախորդ կառավարիչ Նաում փաշա, երէկ Պոլիս եկաւ։

—Ռուս դեսպանատան խորհրդական Մ. Զէրպաչէֆ Բեթերսպուրգէն Պոլիս եկաւ։

ՄԵԿՆՈՒՄ.—Տիկին Արաքսի Ատուածատուր, երէկ, մեկնեցաւ Պոլսէն Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՕԳԱՑԻՆ կազի հաստատութիւնը խնդրուեցաւ Մեծ Կղզիի, Պէօյիւքտէրէի, Թարապիայի և Եէնիգիւղի մէջ։

ԲՕՂԷՐԱ.—Խոփվական «Իսմայիլիա» չոգենաւով Պոլիս եկողները 5 օրուան բժշկական հսկողութեան պիտի ենթարկուին։

—Առջի օր Եգիպտոսի մէջ քոլէրայէ 61 դէպք 48 մահ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Բոնթան Պոլիս գալու տաեն երբ Սոֆիայէն կ'անցնէր, կայարանին մէջ ողջունեց վարչապետ Մ. Տանչէֆ և Ֆրանսայի Ընդհ. հիւպատոսը, որոնց հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ.— Իզմիրի լրագիրները կ'ըսեն թէ, Սթանքէօյի կեդրոնէն մէկ ժամ հեռուն Ղոնչէ Պաղչէ անուն տեղը գտնուած է Եսքիլսպի դարմանատունը։ Այդ դարմանատան մուտքը՝ 31 մէթր երկայնքով ու 17 մէթր լայնքով խոշոր գմբեթով եւ սիւներով է։ Զանազան արձանագրութիւններ կան, որոնց նայելով նոյն տաեն վերապետները դեսպաններ ղրկած են այդ դարմանատունը պաշտպանելու համար։ Կայ նաեւ օձի արձանը որ Եսքիլսպի խորհրդանշանն է։ Այդ չենքը գեղեցիկ մարմարներով ծածկուած է։ Մօտը գտնուած անառանուրէն ալ Աստուածածնայ անունին նուիրուած հին եկեղեցիի մը աւերակները գտնուած են։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԾՈՎԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.—Երէկ առաւօտեան ժամը կէսին Սթէնլիէն մեկնող Շիրքէթի 34 թիւ չոգենաւը, Գալաթայի բացերը առագաստանաւ մը ելաւ դէմը. 34 թիւը փոխեց իր ուղղութիւնը։ Նոյն միջոցին Ասիական եզերքէն կուգար Շիրքէթի 21 թիւ չոգենաւը, որ 34 թիւին այս ճամբու փոփոխութեան պատճառով, զարնուեցաւ անոր։ Այդ ընդհարումէն, 34 թիւին անիւներուն ծածկոյթը ներս մխուեցաւ կէս թիւի չափ։ Կիցը գտնուած խուցը կոտրուեցաւ։ Երկու չոգենաւներուն ճամբորդները բաւական վախցան, չոգենաւերը ճամբանին չարունակեցին և ժամանակին կամուրջ հասան։

—Սպանիական Ալէքսանտր չոգենաւը երբ Կիպրոսէն Պէյրութ կ'երթար խոնոնոցէն հրդեհ մը սկսաւ։ Ճամբորդները չուարեցան և սկսան կայմին վրայ մագլցիլ։ Կին մը իր երկու աղջիկ և մէկ մանչ զաւակներով բոցերուն մէջ մնացին։ Զորս օտարազգիներ ալ մակոյկի մը չուանները կարելով ծովը իջնել փորձած տաեն ինկան և խեղդուեցան։ Հրշէջին սատկանալուն վրայ չոգենաւին բոլոր դիրքաւոր նիւթերը ծովը ընկուեցան։ Վերջապէս կրակը մարեցաւ և չոգենաւը Պէյրութ ժամանեց։

ՈՃԻՐ.—Զալաթիոյ Պայազիտ փողոցին մէջէն առջի գիշեր կոնակէն ծանրապէսվիրաւորուած վիճակի մէջ գտնուեցաւ Միքայիլցի Թոմա անուն երիտասարդ մը որ Շարապ Իսկէլէսիի առջեւ ոգելից ըմպելիներու յատուկ նաւ մը ունի եղեր։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Լազար և Միշօ անուն անձերը, որոնց մէկը կը կարծուի թէ վիրաւորած ըլլայ Թոման։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՌԱՆՈՒՆ ՅԱՆՆԸ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻՆ

ԵՐԷՍՈՒՍԱՆ ԲԱԶԱՌԻՍ ՆԻՍՔԸ

Երեքշաբթի գիշեր, Դատական նախարարութենէն Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրելեաց վեցանուն ցանկին պատասխանը Պատրիարքարան հասած ըլլալով՝ Ս. Պատրիարքը անմիջապէս Խառն Ժողովի անդամներուն հրաւէր ուղղեց երէկուան համար։

Խառն Ժողովը, գրեթէ ամբողջութեամբ երէկ առաւօտ Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ և տեղապահութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսէֆեանցի նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Ներկայ էին Կրօնական Ժողովէն Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան, Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան, Տ. Կարապետ Սանտալճեան ու Տ. Յովհաննէս Շահպազեան քահանայները։ Քաղ. Ժողովէն՝ Գրիգոր Խորեան, Տիգրան Տէր Ներսէսեան, Գրիգոր Գրիգորկէօզեան, Մինրան Սերգեան, Մըկրտիչ Ասասեան, Սեպուհ Տէվիրեանպաչեան էֆ.ներու։

Առեւանը բացուեցաւ ժամը կէս կէսին Ժողովը նկատողութեան առաւ Բ. Դուռնէն ի պատասխանի Պատրիարքական թագրիրին հասած պաշտօնագիրը, որով վեցանուն ցանկէն ընտրելի կը նշանակէր։

Տ. Բարթուղիմէոս արքեպիսկոպոս Զամչեան.

Տ. Մանակ եպիսկ. Խապայեան.

Տ. Մովսէս եպսկ. Կէօմրիւքճեան։

Ժողովը որոշեց հեռագրով անմիջապէս հրահանգ ուղղել Կիլիկիոյ կաթողիկոսական պատուիրակ Տ. Մովսէս եպսկ.ի և կաթողիկոսական տեղապահ Տ. Կիրակոս եպսկ.ի որպէս զի Ընդարձակ Ժողովը ի նիստ գումարուի և կաթողիկոսը ընտրելով, տեղեկագիրը փութով ուղարկուի Պատրիարքարան։ Մինչդեռ այս յանձնարարեց որ Ընդարձակ Ժողովը չցրուի, ընտրութիւն կատարուելէն ետքը, ալ ապասէ Պատրիարքարանի հրահանգին։

ԿԻՒՄԵԷԱՆ ԿՏԱԿԸ

— Ժողովը զբաղեցաւ նաև հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Կիւմչեանի կտակի խնդրով։ Ս. Պատրիարքը Ժողովին յայտնեց որ Պատրիարքարանի աւանդներու անուշկին մէջ կնքուած ծրար մը կայ, որուն պահարանին վրայ սա ծանօթութիւնը գրուած էր հանգուցեալ Աչէգեան Պատրիարքին սառրագրութեամբ.—«Ծանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, Ամէն։ Սոյն պահարանիս մէջ ամփոփեալն մի պատուական և բարեպաշտօն ազգայնոյ ինքն իր յժժարութեամբ բրած վագֆի վերաբերեալ թուղթն է, որ չպիտի բացուի ցորչափ ինք կենդանի է, միայն թէ երբ ինքն ուզէ՝ իրեն պիտի տրուի, իսկ երբ որ ինքն վախճանի կեդր. Վարչութիւնը բանալով՝ պիտի գործադրէ ինչ որ կը պահանջէ ներփակեալ թուղթը սոյն վագֆին, որ՝ կողմանէ եղածները յայտնի ըլլալու համար նոյն իսկ վագֆ ընող անձին անուան վկայական տուած եմ. և որպէսզի յետ մահուան բարեպաշտի, կեդր. Վարչութիւնը տեղեկութիւն ունենայ, իմ տուած վկայագրիս բնագիրը, երեք մասի վերածելով՝ երեք անձանց պիտի տրուի, որոց պարքն է բարեպաշտին մահն իմանալուն պէս կեդր. Վարչութեան իմաց տալ այս մասին։»Ժողովը յայտարարեց թէ այս կտակագրէն չի յայտնուիր որ անիկա հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Կիւմչեանի կտակը եղած ըլլայ. ուստի անպաշտօն դատեց առ այժմ անոր բացումը և Ս. Պատրիարքին յանձնեց, որպէս զի ըստ իմաստի արձանագրութեան կեդր. Վարչութեան տեղեկութիւն մը տրուի թէ իրօք Կիւմչեան էֆ.ի կը պատկանի։ Ս. Պատրիարքը ուրիշ պահարան մըն ալ ներկայացուց, որուն վրայի արձանագրութենէն կը յայտնուէր թէ Կիւմչեան էֆ.ի 50 ոսկիի վագֆի հէօնէթին բնագիրը կը պարունակէր. այդ պահարանն ալ բացուելով իմացուեցաւ պարունակութիւնը որ էր հէօնէթ մը և Խորէն Պատրիարքին մէկ գիրը։ Կիւմչեան էֆ. վագֆի դրութեամբ նուէր ընելու միջոցը ազգին մէջ ծանօթացնելու համար հաստատած էր 50 ոսկիի այդ վագֆը, անոր հասոյթին մէկ մէկ մասը յատկացնելով բարեգործական հաստատութեանց, ի մէջ այլոց կեսարիոյ Կիւմչեան վարժարանին։ Ժողովը Ս. Պատրիարքին յանձնեց պէտք եղածը ի գործ դնել։

Կտակագրին թուականներն են 1891 յունիս 18 և 1892 մայիս 2։

Տ. ԲԱՐԹՈՂԵՄԻՈՍ Արք. եպս. Զմչեան գիր մը ուղղելով Ս. Պատրիարք հօր ւնորհակալութիւն յայտներ է Աստուծի պտղաժաւորներու Ժողովին կողմէ պարգևուած կաթողիկոսաց ընտրելիներու վեց անուն ցանկին մէջ իր անունն ալ նշանակուած ըլլալուն համար, և սակայն նկատելով որ Սիսի աթոռին բազմապատանջ վիճակին զգայակոր հանդիսանալու կարողութիւնը կը պակսի իր մէջ և որպէս զի մի գուցէ իր ընտրելեաց ցանկին մէջ մնալը աւելի արժանաւորի մը անձին վրայ քուէներու միացման արգելք ըլլայ և ընտրութիւնը դժուարութեանց հանդիպի, փութացեր է հրաժարիլ ընտրելիութենէ և խնդրեր է որ պատուիրակներու Ժողովը իր անուան քուէ չտայ։

Ս. Պատրիարք Հայրը Բարթողիմէոս Սրբազանի այս հրաժարականը հեռագրով հաղորդեց Ատանա Կաթողիկոսական ընտրութեան պատուիրակ Տ. Մովսէս եպս. Կէօմրիքճեանի։

ԱՂԱՆ Վրդ. պատասխանելով Պատրիարքական այն պաշտօնագրին որով Բալուի առաջնորդ ընտրուած և այս ընտրութիւնը Խառն Ժողովով հաստատուած ըլլալը ծանուցուած էր իրեն. յայտներ է թէ սիրայօժար կ'ընդունի իրեն առաջարկուած պաշտօնը և պատրաստ է քանի մը օրէն ուղեւորիլ իր պաշտօնատեղին ապաւինելով Աստուծոյ օգնութեանը։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը գոհունակութեան գիր մը ղրկեց Արքեպիսկոպոս Մուշեղ Մ. Վ. Սերովբեանի. որ ինչպէս գրած էինք, յաջողած էր հայ եկեղեցիին ծոցը պահել այն ընտանիքներ որոնք Հռովմէական եկեղեցւոյ փարախը մտնելու դիմած էին։ Այս առթիւ Ս. Պատրիարք Հայրը յանձնարարեց Մուշեղ Վրդ.ի որ երբէք չզլանայ իր հսկողութիւնը Ակնայ վիճակին։

ՍԵԼԱՆԻԿի հոգեւոր հովիւ Տ. Մկրտիչ քհն. Զլղատեան նոր եկեղեցւոյ մը շինութեան համար նուիրատուաքաւթեան կոնդակ մը խնդրած էր. Ս. Պատրիարք Հայրը գրելով յիշեալ քահանային ծանոյց թէ պիտի յանձնուի պահանջուած կոնդակը երբ եկեղեցւոյ շինութեան համար Կայսերական արտօնութիւնը շնորհուի։

ՔՂԵՑԻՐ իրենց նորընտիր առաջնորդին, Գնել Վրդ. Գալեմքեարեանի ճամբու ծախքը վճարած են Խշմթլեան էֆ. ի ծանուցանելով միանգամայն որ յիշեալ գումարը ղրկէ Պատրիարքարան, որու միջոցաւ պիտի յանձնուի Գնել Վրդ.ի մեկնելու համար իր պաշտօնատեղին եթէ երբէք ձմեռը արգելք չըլլայ անոր ճամբորդութեան։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը ի պատասխանի դպրեվանքի Նորընծայ չորս սարկաւագներու ղրկած երախտագիտական գրին օրհնութեան և քաջալերական գիր մը ղրկեց։

ՀԱՆԴՈՒՑԵԱԼ Յովհաննէս էֆ.Կիւմչեանի եղբօրորդին Մարսիլիայէն յատուկ գրով մը յայտնէր իր հօրեղբօր մահը Ս. Պատրիարք Հօր։ Ն. Սրբազնութիւնը մխիթարական գիր մը ղրկեց հանգուցեալին եղբօրորդւոյն։

ԵՂԻՆԷ եպս. Դուրեան երէկ Ս. Պատրիարք Հօր հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Դպրեվանքի տօրեայ գործերուն վրայ։

Եղիշէ եպս. իրիկուան շոգեկառքով կը մեկնի Իզմիր և անկեց Արմաշ։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻի Վսեմ. Կուսակալին քահանայական ծանօթ խնդրոյն համար պաշտօնագիր մը ղրկուեցաւ Պատրիարքարանէ։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻի ժողովուրդը թէպէտ Տ. Շիղան քաղաքը մնալ հեռագրով խնդրած էր Ս. Պատրիարք Հօրմէն, սակայն յայտարարուեցաւ թէ Տ. Շիղան պէտք է մեկնի իր տեղը և տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդը պէտք է ուրիշ քահանայ մը նշանակէ և տեղեկացնէ հաւանութեան համար։

ԱԺՏԷՐԵԱՆԸ Գոնեայէն հեռացելու համար տեղին Թաղ. Խորհուրդը և քահանայները դիմում ըրած ըլլալով Ս. Պատրիարք Հօր հարկ եղած ըգրուեցաւ տեղւոյն Վսեմ.Կուսակալին։

ՏԻԿ. Գ. ԱԼԵՔՆԱՖԵԱՆ, և Տիկ. Յ. Մինասեան, Գրիգոր էֆ. Ալեքնաքեանի մեծ տղուն Ալբատ էֆ.ի ընտրակցութեամբ, երէկ Ճեպընթաց կառախումբով Բարիզ ուղեւորեցան ուր մէկ քանի ամիս պիտի մնան։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Մեր սգաւոր շնորհակալութիւնը այն ազնիւ անձերուն, որոնք մեր սաբաքաղդ հօրը դագաղին հետեւելով կամ այլապէս իրենց ցաւողի ու համակրողի զգացումները արտայայտելով, յարգեցին զանի ու զմեզ սփոփել փափաքեցան մեր այս դժբաղդութեանը մէջ։

ԲԱՌԻԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Իւսկիւտար, 10 Հոկտ. 1902

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՇՈՒՐՋ

Իւսկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը, հետեւելով խնդրագիրը մատուցած է երէկ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Թաղ. Խորհրդոյ նորսգ ընտրութեան առթիւ միքանի թաղ. գործիչներ, անձնականնկատումներով կարգ մը անտեղի հրատարակութիւններ ըրին Խորհրդոյս դէմ, այսու ուզելով ազարակել մեր պատիւն և վիրաւորել մեր արժանապատուութիւնը. այս հրատարակութիւններէն աւելի ցաւ պատճառած է մեզ Խորհրդոյս անդամներէ մէնոյն ճշմարտութեան գլխովին հակառակ յայտարարութիւնները։

Ստորագրեալ Անդամքս Թաղ. Խորհրդոյ, կը դիմենք Ձեր Սրբազնութեան, խնդրելով անաչառ քննութեան մը բովէն անցընել մեր քառամեայ ամբողջ պաշտօնավարութիւնը, ինչ որ պիտի ապացուցանէ Խորհրդոյս խղճամիտ աշխատութիւնը և պիտի ճշդէ պատասխանատուութիւններն եթէ երբեք կան, ճշդելով միանգամայն եղած հրատարակութեանց ոգին ու նըպատակը։

Խնդրելով սոյն շնորհը Ձեր բարձր Սրբազնութենէն և մատնելով ի համբոյր Ս. Աջոյդ

Մնամք որդիական խորին ակնածանօք

Անդամք Թաղ. Խորհրդոյ

Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Իւսկիւտարի

Խ. ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԻՕՂԼՈՒ

Ն. ՎԱԼԻՏԵԱՆ

Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

Ս. ԳԱՖԱՄԱՃԵԱՆ

Մանօթ.— Թաղ. Խորհուրդս կը բաղկանայ 8 անդամէ, որոնց երկուքն արդէն հրաժարեցան երկար ատենէ ի վեր։

* * *

Իւսկիւտարէն արժանահաւատ անձ մը կը գրէ թէ սոյն ընտրութեան առթիւ դժգոհ մնացող թաղեցիք դիտաղգիր մը պատրաստած են և պիտի ներկայացնեն Ս. Պատրիարքին։ Անշուշտ Թաղ. Ժողովը նկատողութեան պիտի առնէ թաղ. Խորհրդոյ վերագրեալ խիստ իրաւացի և միանգամայն գնահատելի պահանջումն ինչպէս թաղեցւոց արդար բողոքները։

ՄԱՏԹԷՈՍ ԷՖԷՆԴԻ ՊԱԼԵՈՂԵԱՆԻ Մ Ս. ՀԸ

(Մեր մասնաւոր թղթակցէն)

Իզմիրի հայ համայնքը ամենամեծ կորուստ մը ունեցաւ յանձին վրսեմաշուք Մատթէոս էֆ. Պալեոզեանի։ Բարերարը երէկ 4/17 հոկտ. ուրբաթ առաւօտ ժամը 7½ի թրանվուէյով Բարթէշի իր բնակարանէն Իզմիր գըբասենեակը գալով այն ինչ ներս կը մտնէ, անծանօթ մարդու մը կողմէ ժամը հինգ 8ին կը սպանուի բէվոլվէրի երկու հարուածով մին կոկորդէն իսկ միւսը կուրծքէն, ծանրապէս վիրաւորուելով։ Բժշկական ամէն խնամք անօգուտ եղաւ. Մատթէոս էֆ. Պալեոզեան քիչ յետոյ հոգին կ'աւանդէ վաճառատան մէջ։ Վաճառատան բեռնակիրները չարագործին ետեւէն վազելով կը յաջողին «Սանաբգճըլար»ըսուած շուկային մէջ ձերբակալել որ իսկոյն ոստիկան զինուորաց մասին միջոցաւ բանտ կը տարուի։

Ցաղդակաւորութեան տխուր հանդէսը նոյն օրը կէս օրէն յետոյ ժամը 3ու կէսին կատարուեցաւ ի ներկայութեան ամբողջ Իզմիրի երեւելեաց և պաշտօնական Հայ, Իսլամ և Եւրոպացի բարձրաստիճան անձնաւորութեանց։ Հանգուցեալ բարերարին մարմինը իր բնակարանէն չլսակ Իզմիր Ս. Մատթէոս եկեղեցին բերուելով ու կարգը կատարուելով տարուեցաւ գերեզմանատուն։

Ողբացեալն Մատթէոս էֆ. Մանզումէի ընթերցողներուն ճանչցնել աւելորդ կը նկատենք, անոր համար որ արդէն անոնք ամէնքն ալ քաջ կը ճանչնան զինքը. մանաւանդ իր վերջին բարերարութիւնէն ետքը, այն է որքանամամ երկսեռ ընկերութեանց նըուիրած երկու չէնքերը։ Ակէ դատատոյգ աղբիւրէ իմացանք թէ հանգուցեալը դեռ քիչ առաջ մտադրութիւն ունէր իր բարեգործութիւնէն չատ աւելի մեծ բարեգործութիւն մըն ալ ընել։ Իզմիրի Ֆրանկաց թաղը գտնուող և եկեղեցւոյ սեպհականութիւնը եղող ընդարձակ թասաթը ի հիմանց վերաշինելու համար 4500 ոսկւոյ սակարկութիւնը լմնցուցած ու յատակագիծն ալ պատրաստել տուած էր և քիչ օրէն գործադրութեանց պիտի սկսէր, եթէ այս դժբաղդութիւնը չպատահէր։

Մեր ցաւակցութիւններն Հանգուցեալին ընտանեաց։

ՆԱՎԼՕԽՕՆՅԻՆ

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

67. Անոնք որ արժամապէս ուրիշ քաղաք գտնուելով, մարդահամարի մէջտեղին անձամբ յանձնաժողովին ներկայանալու անկարող են, նոխորդ յօդուածին համաձայն իրենց յայտարարութիւնը կրնան փոխանորդի մը միջոցով ընել։ բացակայութեան ատեն արձանագրուած այս կարգի անձերու անուններուն առջեւ, նախնական ձեռնատետրներու դիտողութեան յատուկ սիւնակին մէջ, յանձնաժողովը սա ծանօթագրութիւնը պիտի աւելցնէ. «Այսինչը այսինչին կողմէ բացակայութեամբ արձանագրուած է», և Թաղին ու գիւղին մարդահամարն ամբողջացնելէ վերջը, պէտք մէկ մանրամասն ցուցակը պատրաստելով՝ տեղական կառավարութեան պիտի յանձնէ, և նոյն ցուցակին վրայ գաւառակին Իսարէի Ժողովին կողմէ կատարուած քննութեան արդիւնքին համաձայն, պէտք եղածը պիտի գործադրուի։

68. Մարդահամար կատարող չանձնաժողովները, իւրաքանչիւր Թաղի կամ գիւղի մարդահամարը ամբողջացնելէ ետքը, ձեռնատետրներուն տակը պիտի ծանօթագրեն թէ այն տեղը ոչ ոք աջօղուած է, և թէ ամէն մարդ արձանագրուած է։ Իմամը, Մուխթարը, հոգեւոր պետերը, Մերերուն Ժողովը և Թաղական Խորհուրդներն ալ պիտի կնքեն այս ծանօթագրութիւնը, զոր յանձնաժողովին անդամներն ալ իրենց անձնական կնիքով պիտի վաւերացնեն, և մարդահամարի ձեռնատետրներուն վաւերացեալ պատճէնը ամէն մէկ Թաղի և գիւղի Իմամին և Մուխթարին և ոչ-իսլամ հասարակութեանց գիւղի կամ Թաղի Քահանային կամ Խոխամին և Մուխթարին պիտի յանձնեն, որպէսզի քովերնին պահելով, յառաջիկայն այս կանոնագրին արամադրութեանց համաձայն, պատասխան դեպքերը իրենք արձանագրեն։

69. Ամէն մէկ Թաղի կամ գիւղի մարդահամարին ամբողջանալէն, և նախորդ յօդուածին համաձայն, ձեռնատետրներուն վաւերացուելէն ետքը, մարդահամարի յանձնաժողովները տոմարներու մէջ արձանագրուողներէն անոնց որոնք Օսմ. հպատակն են, պարտաւորիլ կերպով (Դէֆոտրէ), իսկ առանձնաշնորհեալ և ինքնօրէն նահանգներու բնակիչներուն կամաւոր կերպով (Էնթիյոտէ) Օսմանիէ Թէզքերէ պիտի տան Յրդ յօդուածին համաձայն, և մարդահամարի պաշտօնեան պիտի գանձէ այդ Թէզքերէներուն օրինական ծախքը։

70. Մարդահամարը կատարուած միջոցին, թէ՛ կառավարական պաշտօնեաներէն և թէ ժողովուրդէն ո՛վ իր անձը պահէ, և եթէ այս աջօղում զինուորագրութենէն խոյս տալու նպատակով եղած ըլլայ, մէկ օսմ. ոսկի տուգանք պիտի վճարէ, և երեք ամիսը չանցնելու պայմանաւ, բանտարկութեամբ պիտի պատժուի։ Իսկ անոնք որ խռովարարական նպատակով իրենց անձը կը ծածկեն և կամ մարդահամարի գործառնութեանց մէջ խարդախութիւններ կը գործեն, Պատժական Օրէնքին 25րդ յօդուածին համաձայն, մէկ օսմ. ոսկիէն մինչեւ 15 օսմ. ոսկի տուգանքի կը դատապարտուին և մէկ տարիէն մինչեւ երեք տարի կը բանտարկուին։

71. Մարդահամարի ձեռնատետրները, խառն ժողովուրդ ունեցող տեղերը, ամէն մէկ հասարակութեանց անդամներու թիւին համեմատ, զատ զատ պիտի յօրինուին, և որքան կամ քերթուած պիտի չունենան։ Ամէն մէկ գաւառակի մարդահամարին ամբողջանալէն և յանձնաժողովին մեկնելէն վերջ, մարդահամարի պաշտօնեաները անմիջապէս նոյն գաւառակին մայր-տոմարին մէջ պիտի անցնեն ձեռնատետրները, առանց քերթուածքի և սրբագրուածքի։ Յանձնաժողովը և գաւառակին Իսարէի Ժողովը, իրենց անձնական կնիքով պիտի վաւերացնեն ձեռնատետրներուն արձանագրութիւնը Մայր Տոմարներուն մէջ. հաստատելով թէ անոնք ճշգիւ անցած են։ Յետոյ մէկ ամսուան մէջ, գիւղերու և թաղերու մէջ արձանագրուած բնակիչներուն թիւը ցոյց տուող ամփոփ ցուցակ մը պատրաստուելով, ըստ օրինի գաւառին և նահանգին իշխանութեանց միջոցաւ պիտի ղրկուի Ներքին գործոց նախարարութեան։

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԳՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ուսմ. տիւն ագչ. գրբ.	30—09
» » էն եիւքսէք	30—12
» » էն աշաղը	30—06½
Բուսմէլի չըմէն. ագչմ գբնա.	115—¾
» » էն եիւքսէք	115—⅞
» » էն աշաղը	115—⅜

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէյժի ագտիանը Օս. լիր.	—
Միկարէթ Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	5—47
Ժուխանա	1—32
Օպլիկասիօն Թրամվայ	495—
Ասիւրանս	3—80
Գօրբորասիօն	0—07
Գումէրքիալ	0—09
Լօրիսս	80—50
Պանգ Նասիօնալ որ Կրէդ	414—
Թրանսվասալ	145—
Ըրիթիշ Թանվիլիթը	496—
Անատօլը չքմ ագտիանը	10—80

ԱԳՕՂԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրաը 100 դրչ. տան	դրչ. բր.
Գէյազ մէճիտիէ ֆրանգը	108—01
Մէքթուպը	102—25
Ինկիլիզ լիրաը	109—38
Ֆրանսէզ ալթունը	87—14
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարտօն գաբմէի	8—65

ԷՎՐՕՊԱ ԳՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 22 հոկտմբեր

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրաը	93—37
Օսմ. էհամը գաբանաը	27—75
» » Բ	54—25
« » Գ	30—50
Օսմանլը Պանգասը	13—37
Մքսրը Տաւլ. մուԹիանը աէ	109—50
Գուլկար խթիգրաքը	91—
Գամպիո Բարիզ 3 այ վասէ	25—33½
Թրանսվասալ	5—81
Շարթրէթ	3—25

Գերլին 22 հոկտեմ.

Բուսմէլի չըմէնտքֆ. (մարգ)	119—60
Լօնտրա իւղերինէ գամպիո	20—275

Վիէննա 22 հոկտեմ.

Լօնտրա իւղերինէ գամպիո	239—10
Բուսմէլի չըմէնտքֆերի ֆր.	111—
Օսմանլը Բէյժի ագտիանը	323—

Բարիզ 22 հոկտեմ.

Տրնս էսհ. 3% ֆր.	99—90
Եկնի Օսմ. էսհամը գաբանաը	28—22
Բուսմէլի չըմէնտրիֆերի	118—75
Իթալիա էսհամը	103—70
Բուրսիթէ Թիւրք	589
Օսմանիէ	465—
Տուան Օթման	520—

)(25)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԴԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ԲԱՐԳՄԱՆԵՑ

ԳԱՍԻՄ

ՍՐՏԻ ԽՈՐԵՐԻԷՆ ԽՕՍՔ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

Գ. Արդ, արդեօք կրկին նորոգուած պիտի տեսնե՞մ մարմնոյս նաւը որ խորտակուած է։ Արդեօք չինուած պիտի տեսնե՞մ, փչրեւած նաւը ողբալի նոգւոյս։ Արդեօք դարձեալ միացած պիտի տեսնե՞մ զիս, երբ մեծ միջոցով բաժնուած եմ։ Արդեօք կարելի՞ է որ վշտացած ու տխուր սրտիս բերկրիլը տեսնեմ։ Արդ, յուսա՞մ թէ կրկին չակուած պիտի տեսնեմ բնութեանս ուրուած կերպարանքը։ Արդեօք կրկին կանգնած պիտի տեսնե՞մ թշուառիս տաղաւարը որ քակուած է։ Արդեօք ինձ նման աքսորուած գերիի մը (հոգւով) ազատութիւնը տեսնել յուսա՞մ։ Արդարեւ, կարելի՞ է յուսալ որ դարձեալ կազդուրուիմ, երբ լոյսիդ շնորհէն զրկուած եմ։ Արդեօք պիտի տեսնե՞մ որ հոդիս ամենասխալ կերպարանքը ժպտած է։ Արդեօք պիտի լսե՞մ որ գոյժի ձայնի տեղ աւետիսի լուր զրկուած է ինձ։ Արդեօք պիտի տեսնե՞մ վայելուչ պայծառութիւնը ընտանի դէմքիդ, որ ողորմութեամբ ինձ երեւի։ Արդեօք պիտի տեսնե՞մ վերակազմութիւնս որ ջախջախուած անօթ մ'եմ։ Աչքերուս զգայական պատուհանները պիտի տեսնեն արդեօք պատուիրը պարտմուրհակիս։ Արդեօք պիտի յայտնուի՞ ինձ որ, նեղ աւուր մէջ քաւութեան շնորհդ ի նպաստ ինձ կը ճառագայթէ։ Արդեօք պիտի մտնե՞մ լուսոյ խորանին ինչոյքին մէջ, Քաւ առաջնորդութեամբդ։ Եզեկիէլի ըսածին նման, ազդեցիկ շունչի մը զօրութիւնով պիտի վերակենդանանա՞ն արդեօք ոսկորներս։ Ես որ լոյսէն զրկուած եմ ու ամօթով կը կանգնիմ առջիդ, մարգարէին կէս ձուկին փոխարէն արձակած ձայնովը պիտի կրնա՞մ նայիլ արդեօք սուրբ տաճարիդ։ Առաւաւն լոյսը պիտի ծագի՞ ինձ, որ մութ խաւարին մէջ կապրիմ։ Արդեօք պիտի տեսնե՞մ մօտենալը գարնան եղանակին՝ երբ միշտ ցուրտէն սառելով կը տառապիմ։ Արօսիս մէջ պիտի տեսնեմ արդեօք հոգիները դալարեցնող ցօղը անձրեւին։ Կարելի՞ է արդեօք Քու գթոտ կամքիդ հօտին մէջ կրկին տեսնել զիս՝ որ գազաններէ բզքտուած ու վատուած ոչխար մ'եմ։

Դ. Յոբին ըսածին նման, չարերուն որոյգայթները պատած են չորս կողմս, որոնցմէ չեմ կրնար անցնիլ. բայց միայն, եթէ Քու բարերար կամքիդ ողորմութեան լոյսը ցոյց տրուի ինձ. եթէ գթութեանդ դուռը բացուի. եթէ փառքիդ ճառագայթը ծաւալի. եթէ ձեռքիդ խնամքը յայտնուի. եթէ արեւգակիդ կեանքի օրը տարածուի. եթէ պարզուի ըղձալի տեսարանը առաւօտիդ. եթէ քաղցրութեանդ առատութիւնը աղբիւրի նման բղխի. եթէ սարբչական կողիդ վտակը հոսի. եթէ անապակ սիրոյդ ծորումը վազէ. եթէ շնորհիդ աւետիսին ծագումը երեւի. եթէ պարգեւիդ ծառը ծաղկի. եթէ օրհնուած մարմնոյդ կոտրելը բաշխուին. եթէ կորուած յոյսը վերահաստատուի. եթէ բարեւի ընդհատուած ձայնդ կրկին լսուի. Տէ՛ր, եթէ խաղաղութիւնդ՝ որ հեռացած էր, մօտենայ։ Ասոնցմով, միշտ այս երանելի միջոցներով, հաստատուն յոյսի հաւատքն ընդունելով կ'ապաւինիմ Սուրբ Հոգիիդ՝ որ Հօրդ հետ կը պաշտուի քաղցր ձայնով ու անմատչելի լուսոյ մէջ կը փառաւորուի Քեզի հետ. որով՝ քաւութեան հետ մէկտեղ կեանք ու երանութիւն ալ պիտի ընծայուի ինձ որ մեղապարտ եմ։ Անկրնաս աւանդելնման ինձ հետ պիտի պահուին անոնք, իբր գրաւականը ճշմարիտ յիշատակին, և անեղծ պարգեւ անճառելի, հաւատ, զօրաւոր, սուրբ, մինակ և անքննելի սէրութեան երրեակ անձնաւորութեանդ անուամբ նուիրուած, Դուն որ իսկութեամբդ, էութեամբդ, յաւիտենական բարձրութեամբդ, քաղցրութեամբդ, ողորմութեամբդ և մարդասիրութեամբդ պակուած, պատրաստուած ես ու կը թագաւորես յաւէտ։ Այո՛, ասոնց ամէնուն ամէն կերպով ու ամէն բանի մէջ կարող ես ո՛վ գթած. ու Քեզ կը վայելէ փառքը այս աշխարհս մէջ, ինչպէս նաեւ այն մեծ աւուր մէջ որ մշանջենական ու յաւիտենական է և գալիք աշխարհին մէջ պիտի յայտնուի. Ամէն։

Նոյն այն Հիպէն ալեբալից մարդանմէներուն սա ողբախառն հեծեծանքներուն նո՛ր յաւելածը։ Սիրտ խորերէն խօսք սա Ասոսոած.

ԻՋ. ԽՕՍՔ

Զի հիմա իրաւամբ ճշմարիտ պարագլուխն կոչած եմ լալկաններու դասին այն ակումբին, որոնք լալու եղանակներ կը յօրինեն ու սրտաշարժ բառերով ողբեր կը շարադասեն, միշտ նոյն գիրերով վերջացնելով տողերը, որպէս զի աւելի սաստկութեամբ մորմոքեն։ Ճըմլեցնեն սրտերն ու առատ արցունք բղխեցնեն։ Ես ալ անոնց հետ, նոյն հեծիւնով ու ողբախառն բացագանչութիւնով անձիս վիշտերը կը պարզեմ, Ո՛չ բոլորովին մեռած եմ աշխարհի համար, ո՛չ ալ կատարեալ ողջ՝ Աստուծային տեսակէտով. ո՛չ զուտ տաք եմ, ո՛չ ալ բացարձակ պաղ՝ ինչպէս կ'ըսէ Աւետարանիչը իր Յայտնութեան գիրքին մէջ։ Վերջին 'ծայր տեսի եմ, ամէն բան տեսնող արարիչին ու Սրբորդութեան աչքին։ Եւ ահաւասիկ նկարագրութիւններն անոնց, որոնք կը տրբամեցնեն զիս և աւելի կսկծալի կը թուին. մանաւանդ որ թշուառութեանց օրինակը մէկ գծով կը սահմանեն, հետեւեալ կերպով չարադասուելով (*)։

(*) Այս գլուխը, Բ. պարբերութենէն սկսեալ, ամբողջ յանգաւոր գրած է Նարեկացին, ամէն տողի վերջը ֆ գիրը բերելով։

(Շարունակելի)

ՄԱՆՉՈՒՄԻԻՆ ԹԷՖԹԻՐԻԳԱԸ (92)

ՄԻԻՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍԿԱՐԸ

ՄԻԻԷԼԼԻՖԻ

ԲԻԵՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

ՈՍՆ ՂԱՅՐՈՒԹԼԷՐ

Տօքթոր եալընըզ պու նազար իլէ պու քէլիմէնին հավի օլուռգլարը քէտեր վէ խելէճանընն տէրէճէսինի ճէզմ իլէ մահդունանէ պայընը էօնիւնէ էսեիպ.

—Մահվ օլա՛ռ ատէտ,

—Ալչա՛գ ռօզրուսունը սէօյլէտի։

Իքիսի ատէմ գուրմագըն օլուռգլարը հալտէ կէնճ գըզա պագմագա իսիլեր։

Տօքթոր.— Գըզըմ, հիսս իթաթէին խելէճանը տէրտը սէրուսնին մուճիպինի պիզ տէ պիլիսօրը։

Ալիս.— Ա՛հ, Մագսիմին մահվը սահի՛հ մի տիր։

—Էյվա՛խ։

Ալիս.—Հէնուզ օտամտան չգան օ հէրիֆ պանա պու հէվատիսի կէթիրիպ Մագսիմին խելսը իչուն անճագ պիր չարէ օլուռղունը սէօյլէտի։

Իքիսի պիրտէն։

—Մագսիմի խելսա իթմէ՞ք մի։

—Պու չարէեի տէ անճագ մարքի պիլիսօր իմիշ, ալչա՛գ ատէմ պանա տրզ իթմէտէ կէլմիշ քի... ան սէօյլէմէտէ ճէտարէթ իտէմէսօրում։

Լօնբիրէ.— Լաքին սէօյլէ, նէտէ՞ն գօրգուսօրսուն։

Տօքթոր.— Տինլէսօրուզ գըզը՛ր, խելէճանընը թէսքին իթ պագալը՛մ, ագլընը պաչընա էյիճէ ալ։

—Մագսիմի գուրթարճաղընը պանա վատ իթաթ լաքին պունուն իչուն պիր չարթ գօսեսօր քի օ տա պէնիմէ թէզէվվիւճ իթմէք։

Լօնբիրէ.—Սէնինլէ թէզէվվիւճ իթմէ՞ք մի։

—Տօքթոր.—Էյ օ չարէ նէ՞ իմիշ։

Ալիս.—Մարքինին պու թէքլիֆինանէն օ տէրէճէտ միւթէնէգֆիւր իտիմ քի պու չարէնին նէ օլուռղունը թանըմագ պիլէ իսթէմէսէրէք գօվարմ։

Լօնբիրէ.—Բէք ալէտ իթմիշսին, նէ տիրտեսէթսիզ գապա հէրիֆ իմիշ։

Տօքթոր.—Բէք տօղրու լաքին թէքրար իտէրիմ քի պունանան պիր ալամէթ քէչֆ իթմէք լազըմ իտի, պէն պու մարքի տը Պոնվիլի չօգլուգ թանըմազ իտիմ պունունլա պէրապէր քէնտիսիլէ մէճանէմիզատ սէպգաթ իտէն միւսահէպաթատան պու տատէմին իգթիսարը պիր չէյ օլուռղունա գանի օլտում. պունըն նէ խայրաթ ինսան օլուռղունը պիլմէմ, չու գատար քի սուրէթը իֆատէսինէ նազարէն, էմնիսէթլի վէ քէնտի հալինտէ պիր զաթ օլուռղունը զանն իսէրիմ. հագըգաթէն մարքի պու նօգթաեա գատար իլէրլէտիեինի սէօյլէմիշ իսէ կէրչէք տիր. պու. ինթիրիգաճընն թասավվուրաթը տէտիեինին իճրասընա միւգթէտիր տիր։

—Նա՞սըլ թասավվուրաթ։

—Արզուսը գըզընը իլէ թէզէվվիւճ իթմէք տիր, իչթէ պու գատար. պու ատէմին նիեէթի բէք ատի տիր. մատմազել Լօնբիրէնին սէրվէթինէ կէօզ տիքիպ, սէվգիեինին սէլամէթինի վատ իլէ էմէլինէ մուվաֆֆըզ օլճագ։

—Լաքին պու ատէմ բէք ալչագ տը։

—Մալիւմ, չիմտիլիք պու ատէմի պու կիսի սրֆաթլա թէվսիֆ իթմէք պօշ եէրէ չէնէ եօրմագ տը, քէնտիսի ալչագ օլուռղը հալտէ տէ պիզէ մէնֆաաթը տօգունապիլիր. մատատ քի մատմազել Ալիսէ Մագսիմի խելսա իթմէք չարթըյլա պէօյլէ պիր թէքլիֆտէ պուլունմադա ճէտարէթ իթմիշ, տօսթունուզը նա՞սըլ խելսա իսէպիլէճէք իմիշ, պու «խելսա» քէլիմէսի նէ՞ տիմէք իմիշ, հապսը գաչրրաճա՞գմը իմիշ եօգսա մասումիեէթինի իսպա՞թ իտէճէք իմիշ, իչթէ թանրմագ լազըմ կէլէն չունլար իսի. գըզըմ, սագընսէնի մուսախէզէ իտիեօրում զանն իթմէ, օ սէրսէրինին աղզընտան պունը էօյրէնմէլի իտինիզ. չիմտի միւպալէդա իլէ տօլու օլան սան սէօզլէրինանէն միւրատը խիլաֆընա օլարագ քէնտինէ գարչու իտիլէն պու մուգապէլէեէ հիչ պիր չէյ տէեէմէեէճէք տիր. պունը սէօյլէթմէք իչուն ագլընը բէրիլտան իտէճէք տէրէճէտէ արզու իթտիեի ռուի ռիզաեը կէօսթերիվէրմէք իգթիդա իտէր իտի։

Տօքթոր եավաչլատարագ.

—Հայտէ պու միւշքիլ հալիմիզատ սան իսմիտիմիզ անճագ մահպուսընա վատիսէնատ գալտը տէտի։

ԵՒՐՄԻ ՍԷՆԷ ՍՕՆՐԱ

Ալիս.—Հագգընըզ վար, տօքթոր, պու իգթիտարսըզլըզմըզ իլէ պէրապէր սան տէրէճէէ գատար օղրաչմագ. լըգ պրոճուսմուզ տը, Բաթինեօլատա կէնթմէք իչուն վիրուտինիզի ինթիդար պուլունմադա ճէտարէթ իթմիշ, տօսթունզը նա՞սըլ խելսա իսէպիլէճէք իմիշ, պու «խելսա» քէլիմէսի նէ՞ տիմէք իմիշ, հապսը գաչրրաճա՞գմը իմիշ եօգսա մասումիեէթինի իսպա՞թ իտէճէք իմիշ, իչթէ թանրմագ լազըմ կէլէն չունլար իսի. գըզըմ, սագընսէնի մուսախէզէ իտիեօրում զանն իթմէ, օ սէրսէրինին աղզընտան պունը էօյրէնմէլի իտինիզ. չիմտի միւպալէդա իլէ տօլու օլան սան սէօզլէրինանէն միւրատը խիլաֆընա օլարագ քէնտինէ գարչու իտիլէն պու մուգապէլէեէ հիչ պիր չէյ տէեէմէեէճէք տիր. պունը սէօյլէթմէք իչուն ագլընը բէրիլտան իտէճէք տէրէճէտէ արզու իթտիեի ռուի ռիզաեը կէօսթերիվէրմէք իգթիդա իտէր իտի։

Տօքթոր եավաչլատարագ.

—Հայտէ պու միւշքիլ հալիմիզատ սան իսմիտիմիզ անճագ մահպուսընա վատիսէնատ գալտը տէտի։

ԵՒՐՄԻ ՍԷՆԷ ՍՕՆՐԱ

Ալիս.—Հագգընըզ վար, տօքթոր, պու իգթիտարսըզլըզմըզ իլէ պէրապէր սան տէրէճէէ գատար օղրաչմագ. լըգ պրոճուսմուզ տը, Բաթինեօլատա կէնթմէք իչուն վիրուտինիզի ինթիդար ինմազ իտիմ պունունլա պէրապէր քէնտիսիլէ մէճանէմիզատ սէպգաթ իտէն միւսահէպաթատան պու տատէմին իգթիտարը պիր չէյ օլուռղունա գանի օլտում. պունըն նէ խայրաթ ինսան օլուռղունը պիլմէմ, չու գատար քի սուրէթը իֆատէսինէ նազարէն, էմնիսէթլի վէ քէնտի հալինտէ պիր զաթ օլուռղունը զանն իսէրիմ. հագըգաթէն մարքի պու նօգթաեա գատար իլէրլէտիեինի սէօյլէմիշ իսէ կէրչէք տիր. պու. ինթիրիգաճընն թասավվուրաթը տէտիեինին իճրասընա միւգթէտիր տիր։

—Նա՞սըլ թասավվուրաթ։

—Արզուսը գըզընը իլէ թէզէվվիւճ իթմէք տիր, իչթէ պու գատար. պու ատէմին նիեէթի բէք ատի տիր. մատմազել Լօնբիրէնին սէրվէթինէ կէօզ տիքիպ, սէվգիեինին սէլամէթինի վատ իլէ էմէլինէ մուվաֆֆըզ օլճագ։

—Լաքին պու ատէմ բէք ալչագ տը։

—Մալիւմ, չիմտիլիք պու ատէմի պու կիսի սրֆաթլա թէվսիֆ իթմէք պօշ եէրէ չէնէ եօրմագ տը, քէնտիսի ալչագ օլուռղը հալտէ տէ պիզէ մէնֆաաթը տօգունապիլիր. մատատ քի մատմազել Ալիսէ Մագսիմի խելսա իթմէք չարթըյլա պէօյլէ պիր թէքլիֆտէ

ՄԱՆՉՈՒՄԻ«ՆԻՆ ԹԷՖԹԻՐԻԳԱԸ (92)

ՄԻԻՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍԿԱՐԸ

ՄԻԻԷԼԼԻՖԻ

ԲԻԵՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

ՈՍՆ ՂԱՅՐՈՒԹԼԷՐ

Տօքթոր եալընըզ պու նազար իլէ պու քէլիմէնին հավի օլուռգլարը քէտեր վէ խելէճանընն տէրէճէսինի ճէզմ իլէ մահդունանէ պայընը էօնիւնէ էսեիպ.

—Մահվ օլա՛ռ ատէտ,

—Ալչա՛գ ռօզրուսունը սէօյլէտի։

Իքի ատէմ գուրմագըն օլուռգլարը հալտէ կէնճ գըզա պագմագա իսիլեր։

Տօքթոր.— Գըզըմ, հիսս իթաթէին խելէճանը տէրտը սէրուսնին մուճիպինի պիզ տէ պիլիսօրը։

Ալիս.— Ա՛հ, Մագսիմին մահվը սահի՛հ մի տիր։

—Էյվա՛խ։

Ալիս.—Հէնուզ օտամտան չգան օ հէրիֆ պանա պու հէվատիսի կէթիրիպ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՈՆԿՐՈՒԱԶ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱԲԷՍԹ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332,000,000 ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114,000,000 ՖՐ. — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Այլ ընկերութեանց պայմանագրերու՝ թուրքիոյ մէջ գործող միւս ընկերութեանց պայմանագրէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ

Ընկերութիւնը՝ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անդրջէլի գիներով։ = ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու և կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով. որպէս նաեւ աղջկանց դրամագիրի ու մանչ տղայոց դրամագլխի կազմութեան, և ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

Կ'արժէ ուրեմն այլուր ապահովագրուիլէ առաջ՝ անգամ մը Ընկերութեանս պայմաններն աչքէ անցընել։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեանս գրասենեակը, ՊՈԼԻՍ ՊԱՌՆԱԹԱՆ ԽԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆԴԱՆ — ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ — ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱԹԱՆԻ

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՆ

Խօսելու, Կարդալու եւ Գրելու ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

MÉTHODE PRATIQUE
De Langage
de lecture et d'écriture

Եթէ այս նոր հեղինակութեան չնորհիւ ալ Գաղղիերէն լեզուն չսովրիք, ուրիշ միջոցի մի՛ դիմէք. ապահովապէս ընդունակութիւն չունիք. որովհետեւ այնչափ դիւրին-ՍՈՅՑ Է ԲՆԱԿԱՆ մէթոտի մը հետեւած է այս գրքին հեղինակը որ, ամէնէն կուլ աղան կամ մոռցկոտ մարդն իսկ առանց յոգնելու և առանց զգալու ինքնաբերաբար կը յառաջնայ գաղղիերէնի մէջ և օր մ'ալ կը տեսնէ որ ամէն բան կրնայ խօսիլ նոյն լեզուով ամէն գրուած կը հասկնայ և ամէն բան կը գրէ անսխալ օրէ քերականական ճշգութեամբ։

Մինչեւ հիմա այսչափ գործնական դասագիրք մը չէ հրատարակուած, ո՛ւ մեր մէջ և ո՛չ ալ օտար լեզուներու մէջ։ ԴԻՐԲ չէ ասիկա, ՓՈՐՁ ԴԱՍԱՏՈՒ մ'է որմէ կրնայ գաղղիերէն սովրիլ թէ՛ դպրոցական տղան և թէ՛ գործի տէր անձը։

Գինն անհաւատալի կերպով ածան

3 ՂՐՈՒՇ

Դպրոցներու և մեծաքանակ գնողներու ԴՈՀԱՑՈՒՑԵՑ ԶԵՂՔ

Կը ծախուի «Մանզումէ»ի խմբագրատունը և խմբագրատան դրան կից ՎԱԹԱՆ դրատունը։

Գաւառներէ պէտք է 20 փարա աւելի ղրկել։

ՄԵՋՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Գատրգիւղ, Մէշէհիւրատար, Ռիզարիէ փողոց, Թիւ 16

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԵՒ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ՝ ԵՐԿՍԵՌ.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ՄԻԱՑՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Գործնական եղանակաւ և դիւրաւոր սոյց մեթոտներով կ'ուսանդուին, գիտութիւններէ զատ, Հայ. Ֆրանս. Անգլ. և Թուրք. լեզուները, նաեւ ձեռարուեստք եւ երաժշտութիւն ձայնական ու գործիական։ Մասնաւոր հոգածութիւն՝ աշակերտաց մէջ լաւ նը-կարագրի կազմութեան և բարեկրթութեան։ Դիշերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգըստաւէտութիւն՝ առողջապահիկ պայմաններու մէջ։ Ֆրանսերէն խօսակցութեան մեծ փոյթ կը տարուի։

ԴԱՒԱՌՆԵՐԷ, վարժուհիի խնդիրը միանգամ ընդ միշտ լուծելու համար, գաւառայնն վարչութիւնք կարող են ուշիմ աղջիկներ ղրկել, այս վարժարանին մէջ դասարարակուելու և ապա իրենց ծնողավայրին մէջ իբրեւ վարժուհի ծառայելու համար։

Բանակցութեան համար դիմել առ Ա. Գ. ՓԱՂԱԳԱՇԵԱՆ, Տեսուչ վարժարանին։ 50—46

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՑԹԻՂ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՂԱՏԱՆ
THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐԻ կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհս ամէն կողմը տարածուած են. և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ տուած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բոլոր թագրիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐ Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլլի եաեւ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց։

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։

ՍԿԻՒԴԱՐ՝ Զարչը պոյը Թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԶՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

ԱԹԼԱՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1808ԻՆ
ԺՕՐԺ Գ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՕՐՈՎ

	Անգլ. ոսկի
Դրամագլուխ.—	3,437,000
Արկածելոց վճարուած. —	15,000,000

Այս ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր գործառնութեանց ընդարձակութեան և վճարումներուն կանոնաւորութեան համար։

ԶԱ ՍԻՒԻՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Փոխադրութեան ճիւղ

Դրամագլուխ	5,000,000 ֆր.
Պահեստի դրամագլուխ	1,000,000 »

Ապահովագրութիւն Տովի, Ծամքի և Գետի ճամբորդութեանց Շոգենաւով Առագաստանաւով, Բեռնանաւով և երկաթուղիով։ Դիւրամատչելի պայմաններ և տակագիններ։

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԿԱՆԻ ԴԷՄ

Վէնքէրթիւրի մէջ հիմնուած

Այս Ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր չատ դիւրամատչելի պայմաններովը արկածներու մասին։

Գրասենեակ Պոլիս, Թոմսրն խան, թիւ 11

Դեր - Գործակալ ՆԻՒՇԼԷ ՖՕՐՏԱԹԷՍՏԷՍ — Ընդհ. Գործակալ ՖՕՐԺ ԿԱՔԻԷՐԱԼ

ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ՐՈՊԷՐ ՎԷ ՃԻՒՐԷՔԵԱԸ

ՄԷՐԹԷԶ ՏԷԲՕՍԸ

Էսկի Զապթիյէ ճասսէսինսէ Թօմսոն խանընսա

Տաեանըգը, պէյմի վէ զերաֆէթիյէ մասարուգ օլան արսլան վէ Թէրազիի խալիս Ինկիլիզ լասթիգ գալօշլարընը պու սէնէ տահա մէթին է զարիֆ պիր սուրէթաէ իսմլ իսիլմիշ տիր։ Թօրան սաթուն ալմագ իսթէյէն տիւքքանընը էսկի Զապթիյէ ճասսէսինսէ Թօմսոն խանընսա քեսին մերքէզ տէօմրզա կէլուպ միւպայաա իյլէսիքլէրինսէ հէմ քէնիլէրինի վէ հէմ ատ միւշ-Թէրիլերինի մէնոուն իթթիշ օլանագլար տրր։ Բէրաքէնտէ սուրէթիյէ միւպայաա իսէէք օլան էհտիի միհթերէմ՝ պալեասէքի մարգա իլէ մէնգուշ օլան պիրինէր նէվ խալիս Ինկիլիզ լասթիք գալօշլարսան իյթիտա էյլէսիքլէրինսէ, հէր վէճկիլ մէմնուն վէ միւթէֆիտ օլանագլարը Թէէմին օլունուր. լասթիք գալօշլարըմզը՝ ուսում լասթիք գալօշ սաթան սիւքքանընը գլարտա պուլունուր։

Ուսում մէմալիքը շարգիյէ ճանէնթէսի — ԿԷՏՕՐԼ

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ ԿԵՐՈՆՆԵՐ

Տ-ԻԿԻՆ Պ. Մ. ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ ԶԱՐԴԱՐԱՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Զաքմաքչըլար Եօգուշ, Մեծ Նոր Խանի մէջ, վարի յարկ, Թիւ 47։

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարու�ներովը ՀԱՄԲԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մետաքս երիզ, լէմնի ծաղիկ, կրլանդ, քղանք, ձեռնոց, մատուկ, արծաթապատ ափսէ և մկրատներեան հագուստ։

Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու ազնուութիւնը, և չատ մը ՅԱՆԵՐԷՆ ձեւեր մոմի կապուածներու որ ամէնէն դժուարահաճն իսկ կրնայ գոհացնել։

Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

Լ'ԻՒՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիստէ Բլաս Վանտօմտա, 9 նօմէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒ ՇԻՐԱԿԻՊԻ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագպուզաթը 21,000,000 »
Էօալէնէն զիեան 252,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գրյմէթի 19,000,000 »

ԷՕՄՐ ՇԻՐԱԿԻՊԻ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօալէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒՇԻՐԲԻԹ զաեէթ միւսաիտ չէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւսթէլիֆ սուրէթաէ վէ խուսուսի էնվէն։

ՖԻեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐԲԷԹԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպոլ Ամանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարչըսընատա տրր։

ՄԻԻՀԹԷՐԷՄ ՄԻՒՇԹԷՐԻԼԷՐԷ ԿԻՒԶԷԼ ՊԻՐ ՀԷՏԻՑԷ

ՎԱՔՍԻՆ

ՍՈՒՍՈՒԶ ԵԱՆԱՆ ԻՏԱՐԷ ԳԱՆՏԻԼԻ, ՀԷՐ ԵԷՐՏԷ ՍԱԹԸԼԸՐ

Թագիտէրիճնէն սագընընզ

Մէզքիւր իտարէ գանտիլին բաղպէթը ումուիեեէ մագնար օլաուղունը կէօրէն բագիպէր Թարաֆընան Թագիտէրի իմալ վէ ֆիրուխթ իտիլմէքտէ օլաուղունան, գուԹուլար իւզէրինտէ մէօր պուլունան ֆրանսըզճա (Վաքսին) քէլիմէսի իլէ ֆապրիգամըզը իչպու մարգասընա եանի Ֆիիրրէի ԱՐԶԸՆ իւզէրինէ վաղ օլունմուշ օլան գանտիլին ըսմինէ տըգգաթ իթմէլերի թավսիեէ օլունուր։

24 գուԹու եագաբգալարրը, կէթիրէճէլերի գուԹուլար տէրունինտէ պուլունան ուսուլը խուԹիմէ տտիր սարը քեաղրալարլա իսպաթ իտէնէրէ՝ մալիւմ օլան հէտիեէ վէրիլմէճէք տիր։

ՊիւԹիւն մէմալիքը Օսմանիէ իչուն մէղքիւր ֆապրիգանընն վահիտ չիպէսի իսթանպօլատա Սուլթան Համամընատա Հաճօղլօ խանընընն իւսթ գաթինատա 29 վէ 30 նումէրօատա Բաթաեանօղուլօ վէ չիւրէքեասը տրր։

ԳՐՊԱՆԻ ԲԱՌԱՐԱՆ

ՏԱՃԿԵՐԵՆԷ ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ

Գրէց Վ. ԻԶԱՆԹԱԼ

Այս բառարանը կը գերազանցէ մինչեւ հիմա հրատարակուած այս կարգի աշխատութիւններուն ամէնքն ալ։ Հեղինակը արդէն մասնագէտ երկու լեզուին ալ, ձեռնհասօրէն խմբագրած է այս բառարանը, ուր ամէնէ տանկերէն գործածական բառ իր գաղղ. հոմանիշը ունի յստակ ու մեկին. խնդրու�ները որոնք չատ անգամ կը չուսրեցնեն բառակրկիտները ու բառին իմաստը կը կորսնցնեն, մուտ գտած չեն այս եզական բառարանին մէջ, որ տաճկերէնի և գաղղ. ի հետ գործ ունեցող ամէն անձերու անհրաժեշտ է։ Ունէ թարգմանութիւն, ըլլայ բժշկական, գրական, դատական կամ առեւտրական, այս բառարանին օգնութեամբ անմիջապէս կրնայ կատարուիլ։ Գործի մարդիկ և դպրոցականներ մանաւանդ, որոնք անմիջական հոմանիշ մը կ'ուզեն ունէ, է տաճկերէն բառի մը, մէկ դիմումով կը գտնեն զայն այս բառարանին մէջ։ Գինը 10 ղրուշ, անհաւատալի բաւական չափ ածան։ Կը ծախուի «Մանզումէ»ի խմբագրատունը և խմբագրատան դրան կից Վաթան գրատունը, ինչպէս նաեւ ամէն թուրք գրավաճառներու քով։ Մեծաքանակ գնողներու զեղչ։ Գաւառներէն պէտք է 2 ղրուշ աւելի ղրկել։

ԱԶԴ

Գուզկունճուքի Ս. Լուսաւորիչ եւ կեղեցւոյ սեպհական կալուածներէն հազար կանգուն մէկ գետնը, որ կը գտնուի Սկիւտարու Իճատիէ Թաղի Սարաթը-Սեղբոս փողոցը ի Թիւ 24, աճուրդի դրութեամբ ի վաճառ հանուած է Թուականէս սկսեալ միամսեայ պայմանաժամաւ։ Գնելու փափաքողներն կը հրաւիրուին ի խորհուրդս Ս. եկեղեցւոյս, ուր ամէն առաւօտ ներկայ կը գտնուի Թաղական Խորհուրդս։ (Կնէ)

Գուզկունճուք, 8 Հոկտ. 1902

ԴԱՇՆԱԿԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Կը յանձնարարենք երաժշտութեան առաջնակարգ ուսուցչուհի մը, վարչուհոյ «քօնսէրվատուառ»էն պակեալ, դուսար՝ նշանաւոր թիչկի տօքթ. Պէտանքիի։ Մասնաւոր դիրուոյց մէթոտ մը գրաւի յառաջդիմութիւններ կ'ապահովէ քիչ ժամանակուան մէջ։ Անհատական մեր արուեստասէր օրիորդներուն համար խիստ հաճելի անակնկալ մը։

Դիմել Բերա, Եմէնիճի փողոց, Բամանթօ խան, թիւ 4, առաջին յարկ (Թաղապետական չէնքին մօտ)։

Գիներդ դիւրամատչելի են։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԼԵՐԵԱՆ